…РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…БУРЯАД ҮНЭН

…-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 112 (12016)
1969 оной майн 16,
пятница

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО

…9—1970 ОНУУДТА МЯХА ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭХЭ ГЭҺЭН СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ АЖАЛШАДАЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

…1969, мүн 1970 онуудай туршада мяха болон …бусад продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэн… гадуур худалдаха социалис уялга абаһан Сэлэн…й Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай үүсхэ…эй обком һайшааба.

…1970 онуудта мяха болон мал ажалай бусад продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндөө элбэгээр худалдахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай үүсхэл уряае үргэнөөр зүбшэн хэлсүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управленинүүдые, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

Мяха болон мал ажалай бусад продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөе, мүн колхоз, совхозуудай абаһан уялгаяа хэр дүүргэжэ байһые саг үргэлжэ харуулхыень «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдые, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Радио-дамжуулгын, телевидениин комитедые уялгалаа.

…9—1970 ОНУУДТА МЯХА ЕХЭЭР АБАХА ТУХАЙ СЭЛЭНГЫН …АГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГА

…ай В. И. Ленинэй тү…элэй ойдо бэлдэжэ бай…э гайхамшагта ойе нэрэ… угтахын түлөө заво…, барилга, руднигуудай …, колхоз, совхозуудай …а социалис мүрысөөн… үргэдэнэ. Хаа хаана…д өөһэдынгөө ажалай …эжэ байна.

…арадтаяа, мүн Буряа…-эй промышленностиин …хын бүхы хүдэлмэри…та бидэ, Сэлэнгын ай…й нэрэмжэтэ колхозой …й гэшүүд баһал ленин…хтала жагсанхайбди. … хүгжөөхэ асуудалаар … съездын, КПСС-эй …үүдэй абаһан шиид… бэелүүлжэ, артелии… эдеэ хоолой зүйлнүү…ээр абаха, гүрэндөө …ахынгаа экономикые …колхозниигууд а й н г а а …улам баян дэлгэр, бол…охын түлөө тэмсэнэ. …-гай мартын Пленум…озой үйлэдбэриие эко…аһаань урмашуулха …бэелүүлэгдэжэ эхил… манай колхоз тарян, … продуктнуудые ехээр … элбэгээр худалдадаг

… онуудай туршада …үйлэдбэрилэн абалга … жэлэйхидэ орходоо …р, үбһэ ногооной үр… процентээр, һү—49,3, …центээр ехэ болоһон … ашаар ороohо таряа …алга 31,7 процентээр, …центээр ехэ болоо.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ехээр абтадаг болохотой хамта адууһа малайшье тоо толгой олошороо. Табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэл соо эбэртэ бодо малай тоо 127 толгойгоор, хонид — 4200 толгойгоор олон болоо.

Урдахи дүрбэн жэлэйхидэ орходоо һүүлэй дүрбэн жэл соо ороohо таряанай ургасашье 38,6 процентээр, хээрын сабшалангай ургаса 47,5 процентээр ехэ болоо. Хэрбээ 1965 ондо үнеэн бүриһөө 1490 литр һүн һаагдаһан һаа, нёдондо үнеэн бүриһөө 2164 литр һүн абтаа.

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болоһоной ашаар лэ адууһа малаймнай ашаг шэмэ дээшэлээ. Һүүлэй гурбан жэлдэ колхоз соо мелиоративна ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. 570 гектарай уһа намаг хатаагдажа, тэрэнэй 320 гектарынь сабшалан болгогдоо. Тэрэ газар дээрэ гербицидүүдые хэрэглэжэ, мүн трактораар бургааһа, боролжо сэбэрлэгдээ, 4-6 дахин диск шэрэгдээ, хүндэ рельсээр хэһэн балууравр болдогынь үгы хэгдээ, хүрьһэниинь нягтаруулан дарагдаа. Мүн 521 гектарта шэбхэ ехээр гаргажа, үтэг хээбди, 1302 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар 1965—1968 онуудай туршада жэлдээ 34,2 мянган центнер үбһэн абтана гэхэ гү, али урдахи дүрбэн жэлэйхидэ орходоо сабшалангай ургаса хоёр дахин ехэ болоо.

Гэхэтэй хамта үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдажа байһан эдеэ хоолой зүйлнүүдэй хэмжээн м ү н ө ө үеын эрилтые үшөөл харюулжа шаданагүй гээшэ. Колхоз дотор бии байһан үйлэдбэриин бүхы арга боломжо, нөөсэнүүд хуу хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй.

Түбхын түрүүн мяха ехээр абадаг болохо гээшэ манда зайлашагүй түргэн шиидхэхэ асуудал болоод байна. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абаха арга боломжонуудаа үшөөл хүсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада гүрэндэ мяха худалдалга, урда тээхи энэ үеынхитэй сасуулхада, ойролоол 2,6 процентээр дээшэлээ. Гүрэндэ шэгнүүр багатай туранхай мал тушаагдана. Эхэ мал олон һубайрна, нарай мал гарзална.

Артелиин ажалшад, малшад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд урдаа байһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэжэ, тэдэнние хүсэндэнь хүргэхэ арга зам хараалаад, 1969—1970 онуудта иимэ социалис уялга абаа.

1. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтахаар бэлдэжэ байхадаа, бидэ 1969 ондо 3400 центнер түсэбэй оронддо гүрэндөө 3600 центнер мяха худалдаха, мүн 1970 ондо түсэбэй ёһоор 3750 центнер мяха худалдаха байһан һаа, үнэндөө 4500 центнер мяха худалдахын түлөө бүхы хэмжээ абахабди. Тиигэжэ ерэхэ хоёр жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа 380 центнерээр үлүүлэн дүүргэхэбди. Тэрэшэлэн энэ үе соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 9000 центнерээр үлүүлэн дүүргэхэбди. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха, харин 1970 ондо тэрэниие 2400 литртэ хүргэхэбди. Hooho худалдаха түсэбшье, мүн адууһа малай тоо толгой олошоруулха табан жэлэй түсэб баһал үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна.

2. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын тула гахайн мяха ехээр абадаг болохо шухала. Ороohо тарланай зүйл, бусадшье тэжээл хүсэд хүрэхөөр таһалжа, гахай олоор шахаад, бүри энэ жэлдэ гүрэндөө 400 гаран центнер гахайн мяха худалдаха, 1970 ондо тэрэнээ 700 центнертэ хүргэхэ аргатайбди.

Энээнтэй хамта ондоошье малай мяха ехээр абаха, худалдахын тула шухала хэмжээ абахабди. Байгша ондо 1800 центнер хониной, 1400 центнер үхэрэй мяха худалдахабди. Харин 1970 ондо хониной мяха худалдалгые 2200 центнертэ, үхэрэй—1600 центнертэ хүргэхэ зорилго табигдана. Мяха ехээр абахынгаа хажуугаар һүүлэй энэ хоёр жэл соо эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 11,5 процент, хонидоо 7 процент, гахайнуудаа 2,3 дахин олон болгохо шухала.

3. Эдэ урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхын тула адууһа мал һайнаар бэлшээн таргалуулха, зүбөөр шахаха хэрэгтэй. Энэ жэлдэ 500 толгой үхэр, 5300 хони бэлшээн таргалуулхаар табихабди. Бүхы малаа эрэ эмээрнь, наһаарнь илгажа, тусхай гүүртэ, отаранууд болгоод, һайн ногоотой бэлшээри таһалжа үгэхэбди. Бэлшээн таргалуулха малай гүүртэ, отаранууд дүршэлтэй бэрхэ малшадта даалгагдаха юм. Үхэр малаа һара бүри шэгнэжэ, бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 1 центнерһээ бага бэшээр, хонин бүхэнэй шэгнүүр 10—11 килограммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө тэмсэхэбди. Үхэр бүхэниие 3 центнерһээ, хонидые тус тустань 40 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгожо, бултыень тарганаар гүрэндэ худалдахабди.

Хонидой һайнаар таргалхын тула бэлшээри дээрэнь дүрбэн газарта һарабша түхеэрхэбди. Гадна һаалиин фермэнүүд шадар тугалнуудые адуулхын тула бэлшээриинь хорёолжо, тээлниг барихабди.

Үхэрэй мяха ехээр абадаг болохо, тэдэнэй шэгнүүрые түргэнөөр нэмээлгэхэ, таргалуулхын тула хашараг, бурууnуудые багаһаань һайн харууһанда түлжүүлжэ, тусхай гүүртэнүүдые бии болгохобди. Энэ гүүртэдэ 300 толгой үхэр шахан таргалуулжа, мүнөө жэлдэ гүрэндэ худалдахабди. 1970 оной эхеэр гүрэндэ худалдахаар үшөө 200 үхэр тэндэ шахагдаха байна.

4. Адууһа малайнгаа тоо толгойе түргэн олошоруулхын тула үнеэн бүриһөө тугал, эхэ хонин бүриһөө хурьга абахын түлөө тэмсэхэбди. Бүхы гүүртэ, отарануудта искусственна үрэжүүлгэ нэбтэрүүлэгдэхэ. Тиихын тула искусственна үрэжүүлгын дүрбэн пункт нэмэжэ барихабди.

Үхэр малайнгаа үүлтэр һайжаруулхын тула тугал, бурууnуудые багаһаань хойшо зүбөөр илгажа, һайнаар түлжүүлхэ тусхай фермэ бии болгохобди. Малай харууһа, тэжээлые эрид һайжаруулжа, тэдэниие элдэб үбшэнһөө һэргылхэ, аргалха хүдэлмэри һайнаар табихабди.

5. Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо гэжэ абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэмнай шиидхэхы удха шанартай байһыень хараада абажа, ороohо таряанай, үбһэ ногооной, силосэй ургамалые али болохоор дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэбди.

Энэ зорилгоор байгша ондо тарилгаяа 300 гектараар, тэрэ тоодо ороohото ургамалнуудай тарилгые 200 гектараар, тэжээлэй ургамалнуудые 100 гектараар ехэ болгохобди. Зундаа малда нэмэлтэ тэжээл болгожо эдюулхын тулада 100 гаран гектарта ороohо таряа, мүн шэмэтэ тэжээл ехэ болгохын тула 40 гектарта куузику тарихабди.

Таряалан болон элдэб ургамалнуудай тарилтые үргэдхэхын тула энэ жэлдэ ой модо, бургааһа боролжо сэбэрлэжэ, 100 гектар, 1970 ондо—150 гектар газар ашаглахабди.

6. Ороohо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай болон нуга сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын түлөө бүхы хэмжээ абахабди. 1970 ондо бүхы таряагаа сортовой, эрхим шанартай, нютагтаа таараһан үрэһөөр тарихабди. газарай хүрьһэ һайн шанартайгаар элдүүрилхэ, агротехникын заабариие тон наринаар сахидаг болохобди. 1970 ондо зүб севооборот ашаглагдаха. Байгша ондо 1000 гектар таряанай буртаг үбһые авиахимическэ аргаар үгы хэхэбди. 1300 гектар газарта 400 тонно аммиагтай уһан, хуурай минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха, тусхай оньһон машинаар уһа сасуулан уһалхын тула 100 гектар таряалан тэгшэлэгдэхэ юм.

7. Хээрын сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула 1969 ондо 240 гектар газарай жэжэ бургааһа, боролжо сэбэрлэгдэхэ, диск шэрэгдэхэ, хүрьһыень нягтаруулан даруулагдаха байна. 2219 гектар сабшалан 2—3 дахин уһалагдаха, 700 га сабшалан хорёологдожо, 300 гектартань минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдые хүсэндэнь хүргэжэ шадаа һаамнай, байгша ондо бүхы 2550 гектар сабшалангай гектар бүриһөө 15 центнер үбһэн абтаха, харин 1970 ондо тэрэмнай 16 центнертэ хүргэгдэхэ аргатай байна.

Байгша ондо 2000 центнерһээ бага бэшэ витаминтай ногоохон үбһэнэй гурил бэлдэхэбди.

8. Тугал, бурууnуудые багаһаань һайнаар түлжүүлхэ, һүүлдэнь зүбөөр шахан таргалуулха тусхай фермэ эмхидхэхын тула мүнөө байһан малайнгаа 3 байрые шэнээр түхеэрхэмнай. Үшөө 4 хашаа нэмэжэ баригдаха. Тохой тосхондо 200 үнеэдэй байха байра барижа, тэндэ бүхы хүдэлмэриень оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүдые тодхохобди. Булагай фермэдэ үнеэдые һааха «Даугава» түхэлэй оньһон түхеэрэлгэ тодхожо, тэндэхи бүхы хүдэлмэриие сүм оньһожоруулхамнай. Ягодныш болон Озерныш фермэнүүдтэ октябриин 1 болотор үнеэдые оньһон аргаар һааха «ДА-3м» түхэлэй түхеэрэлгэ, мүн гахайн фермэдэ шэбхэ сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэ тодхохобди. Малай 23 отара, фермэнүүд зайн галтай болгогдохо юм.

1970 ондо малай байрын барилга, тэндэхи хүдэлмэриие оньһожоруулга бүри үргэнөөр хэгдэхэ болоно.

9. Колхозойнгоо үйлэдбэридэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын түлөө үдэр бүри тэмсэжэ, ажахынгаа олзо доходые, илангаяа сэбэр олзые ехэ болгохын түлөө тэмсэхэбди.

10. Мяха болон бусад продуктнуудые ехээр абаһанайнь түлөө хүнүүдые зүбөөр урмашуулхаар колхозниигуудай хамтын суглаан дээрэ зохёогдожо баталагдаһан гуримай ёһоор, түсэбһөө гадуур түл олоор абаһан, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн, эрхим шанартай мяха гүрэндэ тушааһанай түлөө ажалай нэмэлтэ түлөөһэндэ тугал, хурьга, поршоонхо олоор үгэхэбди.

Социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан малшадта дамжуулгын Улаан туг, Хүндэлэлэй грамота, вымпел барюулагдаха, колхозойнгоо хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, ВДНХ ошохо, курортдо амарха путевкоор, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха байна.

11. Малшадай һайнаар, культурнаар амарха, ажаһуухынь тула байрын 5 гэр шэнээр бариха, гүүртэ, отаранuудтахи гэр байрануудые заһабарилха, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые худалдаа наймаанай, медицинын, соёл болбосоролой талаар һайса хангахын тула шухала хэмжээ абахабди.

Эдэ социалис уялга абаад байхадаа, бидэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхимээр угтахын, хүдөө, ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди.

Бүхы колхозниигуудай даалгабаряар гар табигшад:
Д. НИМАЕВ—бэлшээн таргалуулха малай гүүртын адуулгашан, А. ГРИГОРЬЕВА—тугалшан, М. ПЕСТЕРЕВА—гахайшан, С. РАДНАЖАПОВ, Н. ГАПИЛОВ, Г. МИНАЕВ—отделенинүүдые эрхилэгшэд, Е. ЧЕРНЫХ—һаалишан, Л. БАЛДАНОВ—хонишон, А. ЦЫДЕНОВ—главна инженер, Н. ХУЖЕНОВ—главна агроном, Н. ВЯТКИН—главна зоотехник, М. ОСТРОВСКИЙ—главна ветврач, А. БАМБАРОВ—парткомой секретарь, Р. БАДМАЕВ—колхозой түрүүлэгшэ.

…НЫН КОЛХОЗ, …УДТА ХАБАРАЙ …ЛГЫН, ПААР …ЫН ЯБАСА ТУХАЙ

(… майн 12-ой мэдээн …үргэлтэ процентээр)

	Бүхыдөө тарилгаһаниинь	Тэрэ тоодо шэниисэ	Паар хахалалга
	10	18	—
	47	72	24
	25	54	39
	7	32	—
	—	—	—
	37	61	23
	26	90	19
	62	91	—
	38	70	4
	20	30	33
	24	42	20
…орэй	31	51	—
	32	51	23
	31	48	—
	—	—	—
	49	77	17
	13	12	21
…алай …рм»	—	—	—
	22	58	9
…еспублика	29	52	16

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Н. В. ПОДГОРНЫН КНДР-тэ ОШООД БАЙҺАН ТУХАЙ

ПХЕНЬЯН. ТАСС-ай корреспондентнүүд М. Яковлев, Б. Кулаевский иигэжэ дамжуулба:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный КНДР-эй Арадай Верховно суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Цой Ен Генэй уряалаар, албанай хэрэгээр майн 14-дэ Пхеньян ерээ. Совет хүндэтэ айлшаниие угтахаяа КНДР-эй Арадай Верховно суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Цой Ен Ген, Корейн Арадай-Демократическа Республикын гүрэнэй ба партийна ажал ябуулагшад Ким Ген Хеб, Пак Сен Чер, Ли Дю Ен, Пак Ден Ай, Ли Ен Хо, Министрнүүдэй Кабинедэй гэшүүд, гүрэнэй ба олониитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, СССР-һээ КНДР-тэ байдаг элшэн сайд Н. Г. Судариков, дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, Совет посольствын болон бусад совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ ерэбэ.

Цой Ен Ген Н. В. Подгорный хоёр аэродром дээрэ амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Майн 14-нэй үдын хойто тээ Н. В. Подгорный 1950—1953 онуудта корей арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда унаһан Корейн Арадай армиин сэрэгшэдэй хүшөөдэ, мүн япон империалистнуудай дарлалтаһаа корейе сүлөөлхын түлөө тэмсэлсэн унаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулан бодхоогдоһон Сүлөөрэлгын хүшөөдэ баглаа сэсэгүүдые табиба. Тэрэ үдэшэ Цой Ен Ген Н. В. Подгорный хүндэлэлдэ зорюулан сайлалга хээ. Ким Ир Сен, КНДР-эй гүрэнэй ба партийна хүтэлбэрилэгшэд, ниитын ажал ябуулагшад, Пхеньянда байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, КНДР-тэ байдаг Совет посольствын болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд сайлалгада байлсаа.

Сайлалгын үедэ Цой Ен Ген ба Н. В. Подгорный үгэ хэлэбэд.

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Корейн Ажалай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сентэй майн 14-дэ уулзаа.

Нүхэд Н. В. Подгорный, Ким Ир Сен хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар хани ёһоной хөөрэлдөө хэбэ.

Ороной таряалангай хахадтань тарилга хэгдэбэ

Май һара таряашадай харюусалгата хаһа юм: хаа хаанагүй тарилга эхилдэг. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнүүдэй ёһоор, ороной колхозууд, совхозууд майн 12-ой байдалаар 74 миллион 537 мянган гектар талмайда түсэбэй 50 процентнь—хабарай тарилга хэһэн байна. 45 миллион шахуу гектарта (түсэбэй 48 процент) ороohото, бобово ургамалнууд (кукурузагүйгөөр) таригдаа. Харин ороohон болгогдохо, шэмэтэ тэжээл болохо кукуруза 8 миллион гектар үлүүтэй талмай эзэлбэ (энэнь даабариин 40 процент болоно).

Ороной таряашад саахарай свёкло, хлопчатник, үрэ үгэхэ наран сэсэг тарижа дүүргэхэеэ байнхай. Лён-долгунецэй талмайн хахадынь тарилгдаад байна. Түсэбтэ талмайн дүрбэнэй нэгэ хубида хартаабха һуулгагдаа. Огородой талмайн хахадые овощ эзэлээ.

Союзна республикануудай бүхы ажахынууд хабарай таряа тарижа үргэлжэлһөөр. Хабарай тарилгын хүдэлмэри ороной зүүн районуудта хүрэжэ ерээ. Сибириин, Казахстанай таряашадай халуун хаһа һаядаа эхилбэ. (ТАСС).

Советскэ Союзай экспонадууд

Үбэлэй амаралтын удаа Москвагай Сокольники паркын выставкын городогой павильонууд дахинаа нээгдэбэ. Эндэ «Автоматизация-69» гэһэн, үйлэдбэри автомадаар зэбсэглэхэ мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдэй уласхоорондын харалга эхилээ. Советскэ Союзай 140 завод, 30 гаран тусхай конструкторска бюро, 40 министерство ба албан зургаанай эрдэм.-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска 90 институт, энэ выставкэдэ хабаадана. Москвагай, Ленинградай заводуудай продукци үргэнөөр харуулагдаха. Киевэй, Минскын, Ригын, Бакугай, Кишинёвой, Харьковай, Донецкын, Новосибирскын бүхы дээрээ 98 хотын предприятинууд ба шэнжэлгын центрнүүдэй продукциие Сокольники паркда ерэгшэд хараха. Хилын саана сууда гараһан манай ороной индустриальна түбүүдһээ гадна, бусадшье түбүүд тон орёо, «ухамайшаг» техникын уласхоорондын энэ ехэ харалгада хабаадаха байна. Курскын, Чебоксарай, Рязаниин, Нальчигай, Пензын предприятинуудай экспонадуудай амжалта туйлаха байһаниинь элитэ.

ЭРХИМ ЗУЖЭГҮҮД ХАРУУЛАГДАНА

Аха дүү республиканuудай уран зохёолшодой зүжэг зохёолнуудые үндэһэ болгоһон Россин Федерациин театрнуудай эрхим зүжэгүүдэй түгэсхэлэй харалга Куйбышев хотодо майн 14-дэ эхилээ.

* * *

Россин Федерациин 100 гаран коллективүүд Волго дээрэхи хотодо ерэжэ зүжэг харуулха эрхэ олохын түлөө мүрысэбэ. Россин драмын ба хүгжэмтэ-драмын театрнууд 150 үлүүтэй зүжэг, 60 пьесэ бэлдээ.

РСФСР-эй культурын министерствэһээ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, жэлэй турша соо үргэлжэлһэн харалгын үедэ союзна республиканuудай драматургнуудай шэнэ пьесэнүүдэй список театрнуудта ходо эльгээгдэжэ байгаа. Тэрэ тоодо союзна республиканuудай драматургнуудай 19 зохёол, Россин Федерациин автономито республиканuудай 5 авторай пьесэнүүд оролсоо.

Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие һайнаар үнгэргэхэ зорилготой «Эрдэм» совхозой нэгэдэхи отделениин таряашад бэлэдхэл һайнтайгаар энэ ажалаа эхилэнхэй. Богонихон болзор соо 2122 гектар шэнинсэ тарижа абахын тула эндэхи механизаторнууд бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэнэ. Отделениин трактористнууд үглөөнэй наранһаа үдэшын харанхы болотор тарилгада ябана. Һүниндөө газар хахална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус отделениин сеялкэшэд (зүүн гарһаа) О. Д. Алексеев А. С. Буянов хоёр сеялкэнүүдтэ үрэһэ хэжэ байна.

Мухар-Шэбэрэй аймаг. Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЖЭХЭ

…ахын тула юун хэ… түрүүндэ һайн ша…, һайн харууһан. … соонь (ядахын саг…таараалагдаһан хэм…, холимол тэжээл, … байбал, һүн абтан… гэжэ хүн бүхэн, …шад һайса мэдэдэг … тушаа һануулһанай… бшуу.

… арга боломжо хаа … үедэ бии гээшэ гү? …жэ сэхыень хэлэхэ

…магай совхозуудые …үүлэй хэдэн жэлэй …ид байгаалиин таа…арилһаа болоно, … шалтагаануудһаа … тэжээл тон ба…, малай үбэлжэлгые …йдалда үнгэргэдэг … болон холын аймаг… юлоомон яһала шэ…үүр тэжээл бэдэр… гараа гээшэ.

… бэрхэ байдалтай … гээшэ гү гэһэн асуу… аймагай партийна, со…дай, партийна орга…ниэнэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдаад байна.

Ниитынгээ адууһа малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ саг тулажа ерээ, энээн тушаа шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр тон зүб тобшолол хэнхэй.

Эдэ хэмжээнүүдэй нэгэн гэбэл, баян ургаса үгэдэг куузику ехээр тарижа, малаа шэмэтэ тэжээлээр хангаха хэрэг болоно. Урда жэлнүүдтэ энэ ургамал Хоридо тарагдаагүй юм. Зүгөөр тэрэнэй ашаг үрэ тухай эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, малшад оло дахин дуулаһан, газетэ, журналнуудһаа уншаһан, мэдэжэ абаһан байна. Тиимэһээ байгша ондо совхоз бүхэндэ куузику тарижа эхилхэ гэжэ шиидээ һэн. Түрүүшээр түсэблэгдэһэниинь гэбэл, аймаг соогоо хамта 103 гектарта тариха гэгдэһэн байгаа. Энээнтэй таараддуулан, тусхай даабаринуудшье совхозуудта хүргэгдөө һэн.

Зүгөөр энэ хабарай уларил хараадаа абажа, мүн совхозуудта аймагта бии байһан арга боломжонуудые тооложо үзөөд, КПСС-эй Хориин райком куузику тариха тухай асуудал өөрынгөө заседани дээрэ дахинаа һаяхан хаража үзэбэ. Тиигэжэ аймагта куузикутай тарилгые хамта дээрэнь 240 гектарта хүргэхэ, тэрэнэй хахадынь—120 га талмайн тарилга рассадаар хэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, «Георгиевский» совхоздо 40 га, Анаагай совхоздо—50, Үдын совхоздо—50, Дээдэ Тайлсын совхоздо 50 гектар тарагдаха юм. Хаа хаанагүй куузикутай талмайн хахадтань рассада һуулгагдаха болоно.

Доодо захынь абажа (гектарай 350 центнер ургаса хуряагдаха гээд тоолоходо) хориинхид 240 гектар тарилгаһаа 84 мянган центнер шэмэтэ тэжээл абаха болоно. Ондоо ямар ургамал тарибал, иимэ хэмж…нэй тэжээл абтахаб? Манай нютаг…й …рхэ байдалда энээнтэй жэшэхэ ургамал олохонь бэрхэтэй.

Хараалһанаа хүсэндэнь хүргэхын тула партиин райком эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Совхозууд үрэһөөр хүсэд хангагданхай. Мүнөө үедэ аймагай совхозуудаар куузикугай үрэһэн рассадада һуулгагдажа дүүрэнтэжэ байна.

Үдын совхозой дүрбэдэхи отделенидэ энэ хүдэлмэри илангаяа эмхитэйгээр ябуулагдана. 10 гектарта тариха рассада бүри майн 8 болотор һуулгагдаа һэн. Партиин райкомой үүсхэлээр аймагай совхозуудай директорнүүд, парткомуудай секретарьнар, агрономууд, һургуулиин директорнүүд эндэ ерэжэ, рассада тариха дүй дүршэлтэй, бодото ажалтайнь танилсаһан байгаа.

Энэ семинар дээрэ рассада тариха, тэрэниие полидо һуулгаха, хойноһоонь хайшан гэжэ харууһалхаб, ямар үтэгжүүлгэ хэрэгтэйб гэхэ мэтэ тухай, нэгэ үгөөр хэлэбэл, куузику ургуулха агротехникэтэй хүн бүхэн танилсаһан байна. Энээн тушаа республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо нүхэр Б. Н. Николаев тон тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна. Хэды шэнээн үрэһэн хэрэгтэйб, куузикутай талмайда ямар элдүүрилгэ хэхэб гэһэн асуудалнуудтаа семинарта хабаадагшад дэлгэрэнгы харюунуудые абаһан, өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые хэлэһэн байна.

240 гектар талмайда куузику тарижа ургуулха гээшэ тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ ха юм. Илангаяа хахадыень рассадаар һуулгахын тула тон ехэ хүдэлмэри хэхэ, олон хүдэлмэришэд хэрэгтэй. Аймагай нэгэшье совхоздо рассада һуулгадаг машина үгы бшуу.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, аймагай партийна организацинууд энэ шухала хэрэгтэ үргэн олониитые хабаадуулха зорилготой. Тиимэһээ ойлгуулламжын болон эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ.

Энэ талаар Дээдэ-Тайлсын дунда һургуулиин багшанар, һурагшад һайн үүсхэл гаргаад, горитой ажал хэжэ байна. Тэдэнэр түрэл совхоздоо 10 гектарта куузику рассадаар һуулгажа ургуулха уялга абаад, аймагайнгаа бүхы һургуулинуудта хандаһан байна. Энэ һайшаалта үүсхэлыень КПСС-эй райкомой бюро дэмжээд, тусхай тогтоол гаргаба.

Тус һургуулиинхид бүри апрелиин һүүл багаар һургуулиингаа хашаа соо 20-оод парнигуудые бэлдээд, рассада тариһан байгаа. Гадна ахалагша классуудай һурагшад гэр гэртээ бишыхан хайрсагууд соо рассада һуулганхай. Июниин 8—10-даар рассадаа поли дээрэ гаргажа, 5—7 үдэрэй туршада тарижа дүүргэхэ түсэбтэй.

— Багашуулнай манда ехэхэн туһа хүргэнэ гээшэ. Бидэнэршье тэдэнэртээ трактор, машинаар туһалнабди. Хамтаараа оролдожо хүдэлбэл, куузикугай баян ургаса абаха ёһотойбди,— гэжэ Дээдэ-Тайлсын совхозой директор нүхэр Никитин омогтойгоор хөөрэнэ.

— Үхибүүдэй сүлөөтэй сагые зунай үедэ аша туһатайгаар хэрэглэхэ, тэдэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ һургуулинуудай, мүн түрэлхидэйшье шухала зорилго болоно. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ һурагшаднай зунай амаралтын үедэ энэ тэрэ юумэ хэһэн нэрэ зүүгээд, үнэндөө м и н и н орхигдошодог байгаа. Харин мүнөө куузику тариха гэжэ шиидээд байхадаа үхибүүдэйнгээ амаралта зүбөөр хэрэглэхэ аргатай болонобди,— гэжэ һургуулиин директор хэлэнэ.

Дээдэ Тайлсын дунда һургуулиинхидай үүсхэл аймагай бүхы 8 жэлэй, дунда һургуулинуудаар халуунаар дэмжэгдэнхэй. Хамта дээрээ аймагай һурагшад, багшанар 68 гектарта куузику ургуулхаар шиидэбэ. Тэрэ тоодо Үдын дунда һургуули 10 гектар, Хориин ба Тэгдын дунда һургуулинууд 7—7 гектар гэхэ мэтэ.

Ниитын малай шэмэтэ тэжээл элбэг дэлбэг болгохын түлөө ехэ тэмсэлэй эхин Хориин аймагта табигданхай гэбэл алдуу болохогүй. Имагтал шэн оролдолго, үнэн сэхэ ажал хэрэгтэй.

Д. ЦЫБ…АПОВ,
манай корр.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад 1969-дэхи онине ленинскэ ударна жэл гэжэ соносхонхой. Эдэнэр абаһан уялгаяа бэелүүлэн, үнгэрэгшэ дүрбэн һарынгаа даабари уридшалан дүүргээ юм. Заводой хабсаралгын цехэй коммунист Анатолий Георгиевич Драганюгай хүтэлбэрилдэг слесарьнуудай бригада ажалдаа ходол түрүүлжэ ябадаг. Энэ бригада үдэрэйнгөө даабари 160—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир А. Г. Драганюк.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

КОММУНИСТЫН ТООСООН

Хоринн аймагай Үдын совхозой партком коммунист бүхэнэй харюусалга улам дээшэлүүлхэ, КПСС-эй Уставай эрилтые, тэрэнээ жэншэдгүй дүүргэдэг байхаар хүмүүжүүлхэ зорилгоор һүүлэй үедэ партийна эхин организацинн хамтын суглаан дээрэ коммунистын тоосоо шагнадаг гурим тогтоогоо.

Баян-Голой отделенидэ болоһон нэгэ суглаан дээрэ коммунист Гаяс Газисов тоосоогоо хэбэ. Тэрэ трактористаар ажалладаг, хүдэлмэришэ бэрхэ хүн гэжэ тоотой. Гэбэшье нүхэр Газисовай өөрынгөө ажабайдал, хүдэлмэри тухай хэлээд байхадань, коммунистнууд тэрэнэй дутагдалнууд тухай шанга шүүмжэлэл хэбэ, һургаал боломоор заабари үгэбэ.

Иимэ асуудалтай суглаанууд бусадшье отделенинүүд дээрэ болоо. Тэндэ хабаадаһан, үгэ хэлэһэн коммунист бүхэн энэ хэмжээ ябуулгые һайшааһан байха юм. Коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, алдуутай байбалнь заһан залаха хэрэгтэ угаа туһатай зүйл болоно гэжэ тэмдэглэбэ. Пүхэдэйнгөө урда өөрынгөө хэрэг үйлэ тухай тоосоһоншье хүн баһал олон юумэ ойлгожо, коммунистын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаха уялгатай байһанаа мэдэрнэ.

Ц. ШИРАПДОРЖИЕВ.

ХОНИН БҮХЭН ХУРЬГАТАЙ

Ивалга тосхоной урда хадын хаягай хонхор жалга соо байрладаг отарада ерэхэдэмнай, хагсуу хүйтэн сагта һурэгтөө үгэхэ үбһэ һолоомотой, ооһоо таряатай, бараг бүдүүн шадалтай хонинуд байба.

Гэртэнь һаруулхан, сэбэр. Углуудa байһан радиоприёмник сагай уларил тухай соносхожо дүүргээд, түрэл буряад аялгануудые дамжуулна.

— Хонин бүхэн хурьгатай, ямаршьегүй ондо орожо байнабди даа,— гэжэ түхэреэн хара шарайтай, тэбхэр үргэн мүртэй хүн хүхюунээр энеэбхилэн хөөрэбэ.

— Энэл даа, эрхим хонишон Эрдынеевнай,— гэжэ хажуудамнай байһан Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын парткомой секретарь Чимит-Цырен Дандаров маанадтай танилсуулба.

Лубсан Тогочиевич Эрдынеев өөрынгөө хани нүхэр Енхобо Цыренжаповнатай энэ отарые даажа абаһаар эгсэ табан жэл болоо. Ажалша бэрхэ, урагшаа һанаатай Эрдынеевтэнэй бүлэ түрүүшынгээ жэлһээ амжалта туйлаһан, эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа, тобир һайнаар түлжүүлһэн юм.

Он жэлэй үнгэрхэ бүри хони, хурьгадые харууһалха ониыень олоожо, дүй дүршэлөө улам дээшэлүүлһэнэй, ажал хүдэлмэридөө анхарал оролдосотойгоор хандаһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ урагшаа нилээд дабшаһан. Хонин бүриһөө хурьга томо болгохоһоо гадна, 4 килограмм 200 грамм нооһо хайшалжа, айл аймагтаа суурхаа. Ахалагша хонишон Лубсан Тогочиевич ВДНХ-гай путёвкоор шагнагдаа бэлэй.

Теэд энээгээр түрүү хонишон һанаагаа амараагүй. Хоёр бэрхэ хонишод агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, урда урдаһайхиһаа эршэтэйгээр ажаллажа эхилээ һэн.

Абаһан үндэр уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдосотойгоор ажаллаһанайнгаа ашаар эдэнэр мүнөө жэл 470 эхэ хонидһоо 498 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 хонин бүриһөө 106 хурьгатай болонхой.

— Лубсан Тогочиевич Енхобо Цыренжаповна хоёрнай һанаһандаа хүрэдэг, һарбайһанаа абадаг хүнүүд юм,— гээд ажахын гурбадахи отделенине эрхилэгшэ нүхэр Ринчинов тэдэнэрые магтана.

Хони, хурьгадаа хоролтогүйгөөр ондо оруулһан түрүү хонишодто алдар соло дуудая.

Л. РИНЧИНО.

Улаан-Үдын аймаг.

АТЕИСТНҮҮДЭЙ СЕМИНАР

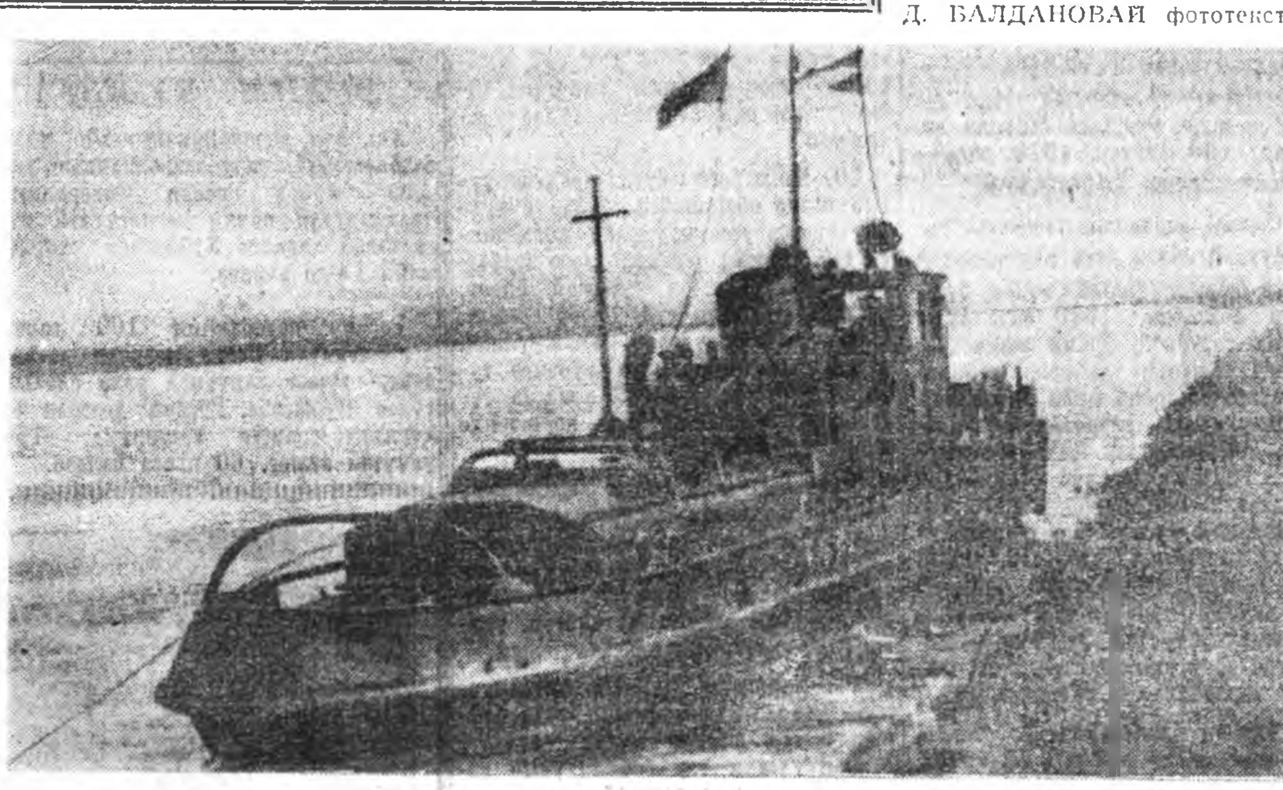
Атеистическэ пропаганда эрхилхэ асуудалаар семинар үнгэргэгдэбэ. Партиин обком, «Знание» бүлгэмэй республиканска организаци энэ семинар эмхидхээ. Республикын бүхы аймагуудһаа атеизмын хүдэлмэри ябуулдаг соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэд суглараа.

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо М. М. Гаськов мүнөө үе сагай үзэл бодолой тэмсэлэй зарим онсо шэнжэнүүд тухай лекци уншаба. Буряадай багшанарай институдай багша Н. А. Миронов «Научна атеизмын ленинскэ үе шата» гэһэн лекци хээ. Тэнхэдэ нүхэр Д. Б. Очиржапов Буряад орондохи шажан мүргэлэй организацинуудай ажал хэрэг тухай, культурын институдай багша В. Н. Матицкий ородой хуушанай мүргэл, тэрэнэй үлэгдэлнүүд тухай хөөрэжэ үгөө.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай секторые даагша, түүхын эрдэмэй кандидат Р. Е. Пубаев «Ламын шажан ба мүнөөнэй үе саг» гэһэн асуудалаар элидхэһэн байна. Мүн энэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат Т. М. Михайлов «Атеизмын пропагандын ленинскэ гурим ёһонууд» гэһэн асуудалаар элидхэл хэбэ. Шажан мүргэлэй үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө хүдөөгэй арад зоной байдалда шэнэ заншалнуудые, ёһо гуримуудые нэбтэрүүлгын үүргэ гэһэн асуудалаар Буряадай филиалай аспирант, Загарайн аймагай газетын редактор В. Н. Секерин мэдээсэл хэбэ.

Эдэ бүгэдэнэй улаа атеизмын пропаганда эрхилдэг дүршэл тухайдаа Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Н. Н. Намсараев, Улаан-Үдэ городой 49-дэхи һургуулиин багша Л. Н. Перетолчин, ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой секретарь Н. Д. Гундунов, Хэжэнгын аймагай Чисаанын дунда һургуулиин директор Н. Н. Цыренжапов гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Һүүлдэнь КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков уласхоорондын асуудалаар лекци уншаа.

Зүүн-Сибириин уһан замай Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэришэд шэнэ тамаралгадаа һайнаар бэлдэһэн байна. Уһа голнууд мүльһэн дуулгаһаа һалажа, түрүүшын суднонууд Сэлэнгэ мүрэнинэ эсхэн, Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай хүдөөгэй ажалшадта шухала хэрэгтэй ашаа, шэнгэн түлишэ абаашана.

«Заря», «Сергей Тюленин», «Константин Заслонов» гэхэ мэтын суднонууд Сүхэ голоор ашаа шэрэхэ даабаритай. Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэл соо ехэ ашаа шэрэжэ, түсэб даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «К. Заслонов» судно түрүүшынгээ аян замда гаража ябана.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ХАДЫН УҺАН ХАРЬЯЛНА

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Гатап Жамбалович Самаевай колхоздоо хээгүй ажалынь үгы ёһотой даа. Энэ хүдэлмэришэ бэрхэ үбгэжөөл мүнөө үндэр наһатай боложо пенсидэ гараашье һаа, ногооной үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө баһал эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо ябана.

Мүнөө хабарай урин дулаанда һарьдаг үндэр Саяан уулануудай оройн, ой тайгын саһан хайлажа эхилээд, гол горход харьялан урдажа, луговодуудта тон сүлөө тухагүй саһа оронхой. Гатап Жамбаловичшье хада уулын халагаар, ташалангаар татагдаһан һубаг, ханаабуудые заһажа, шэнэлжэ, зарим газартань шэнээр малтажа, аргатай газарыень уһалжа байна. Октябриин 50 ойн нэрэмжэтэ колхозой луговод Үндэр гүбээ, Хүүргэ, Бага, Ехэ-Хэрээлтэ гэжэ хамта 165 гектар сабшалан даажа абанхай.

— Хабартаа энэ сабшалангайнгаа 51 гектарыень уһалха, мүн тэндээ 185 тонно шэбхэ гаргаха зорилготойб. Ажалнай яһала ехэ даа. Нэгэ трактортайбди. Наг шэбхэмнайшье яһала хэрэгтэй соогоо гаргагдаа,— гэжэ Гатап Жамбалович хэлэнэ.

Нуга сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула нигэжэ тэндээ наг шэбхэ ехээр гаргажа байһанайнь ашаар га бүриһөө 9—10 центнер үбһэн алгадгүй абтана.

Д. ДУГАРОВ.

Ахын аймаг.

ЭКОНОМИЧЕСКА РЕФОРМЫН БОДОТО БЭЕЛЭЛ

ХОЁР КОЛЛЕКТИВ, ХОЁР ОНДОО ҮРЭ ДҮН

Түмэр замай Улаан-Үдын болон Сэлэнгын дистанцинууд хүршэ, зэргэлээд оршодог байхаһаа гадна, хоорондоо мүрысэдэг, түмэр замай техническэ харууһа эмхидхэдэг, заһабари хэдэг коллективүүд юм. Эдэ хоёр коллектив түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар гурбадахи жэлээ ажаллана. Үйлэдбэриин адлирхуу эрхэ байдалда хүдэлдэг, нэгэ зорилго, эрилтэтэй, мүн хоорондоо мүрысэдэг эдэ коллективүүдэй хүдэлмэриин үрэ дүн ондо ондоо байдаг.

Эдэ хоёр дистанциин экономическа байдал хаража үзэе. Улаан-Үдын дистанциин коллектив һайн үрэ дүн харуулжа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр үнгэрһэн 1968 оной туршада экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаа. Харгы зам заһабарилха даабари бүхы дээрээ 108 процент, стрелкын тэмдэг дохёо һэлгэхэ даабари 150 процент дүүргэгдээ. Харин Сэлэнгын дистанциин коллектив энэ даабаряа арай гэжэ 100 процент хүргэһэн байна. Үйлэдбэриин ямаршье показатель абажа хараа һаа, улаанүдынхид тэдэнһээ холо үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Сэлэнгын дистанциин хүдэлмэрилэгшэд нэгэшье показателяар даабаряа үлүүлээгүй байна.

Адли байдалда хүдэлдэг коллективүүд яахадаа хоёр ондоо үрэ дүн харуулнаб? Али Улаан-Үдын дистанциинхид бага даабаритай гү?

Тиимэ бэшэ. Эдэнэр хүршэнэрэйхиһоо 25 километрээр ута харгы заһабарилха даабаритай. Ондоошье зарим ажал ехээр хэдэг юм. Теэд ямар шалтагаанһаа Сэлэнгын дистанциин коллектив социалис мүрысөөндэ гээгдэнэб, мүрысэжэ байһан коллективээ һүүлэй жэлнүүдтэ нэгэшье ахижа гараагүй гээшэб?

Иимэ асуудалда харюу олохын тулада хоёр коллективэй ажал хэрэг шэнжэлэгдээ. Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохын тула коллективүүд бэлэдхэл хэһэн, арга боломжоёо тодорхойлһон байна. Теэд бүхы коллективүүд шэнэ эрилтэдэ таарамаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ шадаагүй, бии байһан дутагдалаа элирүүлэн усадхаагүй. Тиимэһээ тэдэнэр ондо ондоо үрэ дүн туйлана.

Улаан-Үдын дистанциин коллектив шэнэ гуримда орохын урда тэрэ арга боломжоёо элирүүлһэн, шэнэ гуримай эрилтэтэй хүн бүхэнине танилсуулһан байна. Хүдэлмэришэдэй үнэн сэхээр ажаллаад, хамтын һайн үрэ дүн туйлахые оролдоо һаа, амжалта туйлагдаха гэжэ хүн бүхэндэ ойлгуулагдаа.

Дистанциин хүдэлмэришэн бүхэн бүтээсэтэйгөөр ажаллана. Тиихэдээ элдэб гаргаша бага болгохо, материал, хэрэгсэл арьбалха гэжэ оролдоно. Тэдэнэр эдэбхи үүсхэл гарган, үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ туһа нэмэреэ оруулалсадаг болоо. Жэшээлхэдэ, экономическа шэнжэлгэ хэдэг ниитын бюро ехэ үүргэ дүүргэнэ. Бюрогой ажалла хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Дистанциин начальник Кудряшов бюрогой хүдэлмэри өөрөө толгойлно.

— Би өөрөө хүдэлмэришэдэй һанал бодол һайн мэдэнэб. Бюрое хүтэлбэрилхэдөө, манай коллективэй түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ зорилго тодорхойлон, тэрэнине шиидхэхын тула хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дэмжэхые оролдодогби,— гэжэ нүхэр Кудряшов хөөрэнэ. Теэд хамтадаа зүбшэн хэлсэһэн асуудал бодотоор бэелүүлхэдэ урагшатай байдаг.

Начальнигай иигэжэ хэлээшэнь ехэ зүйтэй. Ямар нэгэ бэрхэшээлэй тохёолдоходо, предприятиине хүтэлбэрилэгшэ дээдын органуудта хандажа, асуудал шиидхэнэ. Тиихэтэй хамта коллективэй эрмэлзэл, хамтын хүсэ шадал һайн ойлгоно, мэдэнэ. Тэдэндэ түшэглэн урдахи зорилгоёо бэелүүлхэдэнь, түрүү, шэнэ онол арга, дүй дүршэл үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэдэнь бүтэсэтэй, ашатуһатай байдаг.

Экономическа шэнжэлгэ хэхэ бюрогой гэшүүд үйлэдбэреэ оньһожоруулха олон шухала дурадхал нэбтэрүүлһэн. Харгы зам заһахада үлэдэг металлай хаядаһа суглуулан ашаха ажал оньһожоруулагдаа. Тиигэжэ олон хүн сүлөөлэгдэжэ, линии харууһалдаг, заһабарилдаг болоо.

Дистанциин коллектив алмалта арьбалалта хэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гэжэ анхарна. Бүхы арба нэгэн околотко ажахын тоосоондо оруулагданхай. Тэдэнэр бултадаа ашаг олзотойгоор хүдэлнэ, үнгэрһэн жэлэй туршада 15 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байна. Харгы зам заһабарилха график эртээнһээ зохёогдоно, тэрэнь нариинаар сахигдана. Хэхэ ажалаа эртээнһээ хараалаад байхада, даабари һайнаар, уридшалан дүүргэгдэдэг.

Коллективынь туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, арга боломжоёо хэрэглэн ажаллаха гэжэ оролдоно. Тиимэһээ шэнэ арга хэрэглэгдэнэ, үйлэдбэринь оньһожоруулагдана. Заһабари һайнаар, түргэнөөр хэхын тула эндэ богони болзор соо томо мастерской баригдаа. Тэрэнь шэнэ техникээр хангагданхай. Околотко бүхэндэ багахан мастерскойнууд түхеэрэгдээ. Хуушарһан станогууд шэнээр һэлгэгдээ.

Һайнаар хүдэлхэдэ, һайн үрэ дүн туйлагдадаг. Улаан-Үдын дистанциинхид нёдондо жэлэй ... дүүр 106.611 түхэригэй ... оруулһан байна. Даабари... оруулһан олзо доходой ... бинь предприятида үлөөг... номическа урмашуулгын ... гуулагдана. Нёдондо эн... мянган түхэригтэ хүргэ... мэришэд шагналда хүр... хүлһэниинь улам дээш... хай.

Ажалай бүтээсэ дээшэ... рүү дүй дүршэл хэрэглэ... хэхэ арга боломжо, ... хэрэглэгдэнэ. Харин ... дистанциин коллектив... рэй жэшээгээр һайнаар ... дүй дүршэлынь халан ... ёһотой оролдолго гаргана... Тэдэнэр һанаагаа ехээр ... ехэ хүсэлэл гаргадаггүй ... баряа дүүргээ һаа боло... жэ тэдэнэр боломжолно. ... хэл гаргаһан нүтөөдэ ко... адли эрхэ байдалда та... дүн туйлана.

Түрүү дистанциин колл... гэтэ бэшэ түрүү һуури ээ... налда хүртэһэн байна. ... социалис мүрысөөндэ ... Зам харилсаанай министе... лон түмэр замай транспо... мэрилэгшэдэй профсоюз... дамжуулгын Улаан туг... шанла хүртэһэн байна.

Тус коллектив В. И. Ле... рэһөөр 100 жэлэй ойн хүн... рысөөндэ оролсожо, шэнэ ... хай. Тиихэдээ ажалдаа ... та туйлаха, экономическа... бүри һайн үрэ дүн харуул... готой. Мүнөө эндэ харгы ... рилха шэнэ онол арга ... байна.

М. СОЛОМ...

Очерк

МҮНГЭН УУЛЫН ЭЗЭН

Хонишон Н. Ч. Гомбоев отарынгаа бүхы 630 эхэ хонидһоо 718 хурьга абаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 114 хурьга түлжүүлжэ, ажахы соогоо эгээл эрхим амжалта туйлаба.

(Социалис мүрысөөнэй дүнгһөө)

I

ҮНГЭРЭГШЭ үбэлэй тэн багаар һэн. Газаа ханхинама хүйтэн жабартай. Мүнгэн уулын оройдохи абар табар модод, талын хилгана, харгаганаанай залаашье хуу бурзан сагаан сэн болошонхой. Хорёогой газаа уяатай байһан моридой дэлһэ һэмбэй, үһэ нооһониинь баһал сэнтэнхэй, сагаан уурал бааяна.

Николай Чойдорович Бүтэд Будатаровна хоёр хони, хурьгалаа һаял эдеэлүүлжэ, уһалжа дүүргээд, гэртээ ороод байба. Гэр соонь уни бүтарма дулаахан. Бүтэдынь сайгаа шанажа, пеэшэнэйнгээ хажуугаар эрьелдэнэ.

— Николай, сайгаа һүлэхэ һү угылди. Тугаар үглөөгүүр эндэ хоёр литр болохо һү орхёо һэмнайб, яашоо гээшэб? — гэжэ тэрэ нүхэр тээшээ харана.

— Үгы даа, би тэрэ тугаархи һүсышни үнөөхи эхир хурьгадтаа уулгажархёо һэм. Харахадам эхынгээ һүндэ хүсэд садаагүй хэбэртэй, хайратайгаар мааралдажа байгаал,— гээд Николай Чойдорович нүхэрэйнгөө урдаһаа бага зэмэтэй янзаар хараад байба.

— Теэд яахаб, сайтаа хараар уухал болоо гүбдэ даа,—гэбэ Бүтэд Будатаровнань, ходол нимэ юумын болодот хаданъ балайшье ехэ гайхабагүй.

Эдеэлжэ һуухадаа тэрэ хоёр ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэнэ.

— Хурьгадшье «адхаржа» эхилбэ даа. Энэ һүниндөө хорёод хонин хурьгалаа. Бүхыдөө 300 гаран хурьгадтай болобобди,— гэжэ Николай Гомбоевынь хэлэнэ.

— Теэд оройдоол хоюулан эдэ бүхы 630 эхэ хонидоо түрүүлжэ, түлыень абажа гараха зон гүбди, али ондоо хүниие нэмэжэ үгэхэ юм гү? Энэ шанга хүйтэндэ гайтайл болоод байна,— гэжэ Бүтэд Будатаровнань һанаата болоно.

— **Колхозой правлени, партком һайн хүниие һаяар оложол үгэхэбди** гээ һэн. Теэд зониинь хаанашье хүртэнэгүйл хаш. Бодоодшье үзыш, бүхыдөө эхэ хонидой хори гаран отарада тус бүридэнь адагынь хоёр-хоёр хүниие нэмэжэ үгэхэ хэрэгтэй. Тиигээдшье дүршэл шадабари багатай хонишод олон ха юм. Тэдэндэ түрүүшын ээлжээндэ туһалха хэрэгтэй болоно бшуу. Юрэдөөл туһалалсаха хүниие үтэр түргэн оложо үгэгты гэжэ ганирхаяа гайхаал, дан ехэ ядаршоогүй хадаа, абяагүй үнгэрөө һэм. Ганса мүнөө бэшэ, энээнһээ урагшаашье ходол хоюулаа бүхы хурьгадаа абадаг лэ һэн гүбди. Энэ жэлдэшье абана бэзэбди,— гэжэ нүхэрэйнгөө дарууханаар, этигэл найдабари ехэтэйгээр хэлэхэдэнь, Бүтэдэй сэдьхэл сэхэлдин:

— Тиимэшье юм гү даа. Яба хээбэшье мүнөө жэл үбһэ, зелёнкоор элбэг гээшэ хабди. Хониднайшье шадалаар бараг. Һайн ондо ороха гүбдеэ гээд һанагшаб, — гэнэ.

II

ТЭРЭ гэһэнһээ хойшо хоёр һара үнгэрбэ. Ахалагша хонишон Николай Гомбоев Бүтэд нүхэртэеэ хоюулан отарынгаа бүхы 630 эхэ хонидһоо мүнөө 718 хурьга абаад, нэгэшье толгой гарза хоролтодо оруулаагүй түлжүүлнэ. Ондоогоор хэлэбэл, зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 114 хурьга томо болгожо байна. Энэнь гансашье «Коммунизм» колхоз соогоо бэшэ, бүхы Зэдын аймаг соонь, мүн республика доторшье эрхимэй эрхим үрэ дүнгүүдэй нэгэн болоно.

...Үглөөнэй шаргал улаан наран зүүн хойноһоо аалихан бултайжа, алтарма элшэ туяагаа хада уула дээгүүр, Борьёогой баян талаар сасана.

Эгээл энэ үедэ һаяхан хурьгадаа хүхүүлээд гараһан хонид дарьлса маараладаһаар бэлшээри тээшэ субажа эхилнэ. Түрүүшын бүтүүли ногооной, ургы сэсэгэй амта абаһан хонидшье хорёоһоо гараһаар лэ сэб сэхэ Мүнгэн уулын зүүн хажуу руу хүшууран ябашаба.

Николай Гомбоев соохор бөро моринойнгоо аалихан гэшхэдэлдэ үлгыдүүлэн, эмээл дээрээ бага хэсылдижэ һуунхай, хонидой хойноһоо бүншүүлнэ.

Хонидойнгоо ондоого-сондоого гүйлдэжэ ябаад, ханааб дээгүүр яһала шандааһатайханаар харайлдан гарахыень харахадаа хонишоной досоо урматай болоно. «Харыт эдэниие, нимэ хүшэр үбэлжэлгые үнгэрөөд, үшөө үдэр бүхэндэ хүхүүлжэ байгаад, нигэжэ гүйлдэжэ харайлдажа ябахыень. Хонидай яһала тобир һайн, шадалтай ондо орожо байна гээшэ ха. Теэд эдиһэниинь хаана ошохоб даа. Энэ үбэлдөө 650 центнер үбһэ, 500 центнер зелёнко эдюулжэ гараба ха юмбибди. Мүн хонин бүхэндэ үдэрэй 400 грамм талха таряанай зүйл таһалдуулангүй үгтөө. Юрэдөө хүн зоной хэлэдэгээр зундаа, намартаа хара хүлһөөэ гамнантүй хүдэлһэнэй ашаар лэ һайн ондо орожо байна гээшэбди» гэжэ ганса һанаандаа бодоно.

Гэбэшье үнгэрэгшэ үбэлдөө тобир һайн байлгаха, түлнүүдыень гарза хоролтогүйгөөр абахын тула өөһэдөө үдэр һүниие илгангүй оролдоһоп, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлһэнөө һанаандаа огтошье оруулнагүй. Теэд мүнөө тэрэниие шэбшээд, һанаандаа оруулаадшье яахаб даа. Тэбхэр арбан жэлдэ таһалгаряагүй эхэ хонидой отарада хүдэлжэ бай... олон нимэ үбэлжэлгэнүү... гараһан бэе ха юм.

III

МҮНӨӨ энэ хүнтэй Мүн... зүүн хажууда мүлт... бүүн дээрэ һуунабди. Тэ... най хонид бэлшэжэ ябаа... хагданай узуураар ходо ... раһан шэнэхэн ногоо ... абьяастайгаар зулгаажа эх...

— Энэ газарай ного... амтатай, шэмэтэй юм агша... иигэжэ хорёоһоо гараһаар ... субашалдаг. Тиигээдшье ... таргалдаг, хүшэлдэг юм. ... Мүнгэн уулын хормойдо ... арбаал жэл боложо байна... адуулхада ёһоор лэ газар ... тэрэ үргэн дайдаяа дурла... хаймалана.

— Танайхин хайшан ... онол арга хэрэглэхэдээ ... хүдэлжэ, жэл бүхэндэ ... хурьга абана гээшэбта?— ... рүүнь асуубаб.

Николай Чойдорович нар... хурилһэн шарайгаа бага ... туулжа, дун сагаан шүд... миһэд гээд, нигэжэ хэлэ...

— Юуншье тиимэ т... арга гэжэ байхаб даа. Эн... мэхэ гохогүй ажал гээша... нааж, залхуураад, хүнгэх... бэдэрээд, үдэр үнгэргөө... заяандаашье һайн үрэ д... гүйш. Жэлэй дүрбэн саг... гүйлэ юуншье бүтэхэгүй... мүнөө эдэ хонидые хаба... һайнаар адуулжа, зунда... хүсэ шадал гүйсэд абхуу... ороондо хаһа саггаа орохо... ёһоор барихагүйл. Зундаа ... бэлдэлсэхэ, намартаа эр... байдалаа ларл гэмэ боло... Эдэ бүгэдые ондоо хүн ... гэжэ хүлеэгээд һуугаа ... һуулэ өөрөөл түлихаш. Н... юумэээ хаһа саггань һэ... лэ байхада бэелэ амар юм...

— Иигэжэ хүдэлхэдэ ... бэшэ гү? — гэбэб.

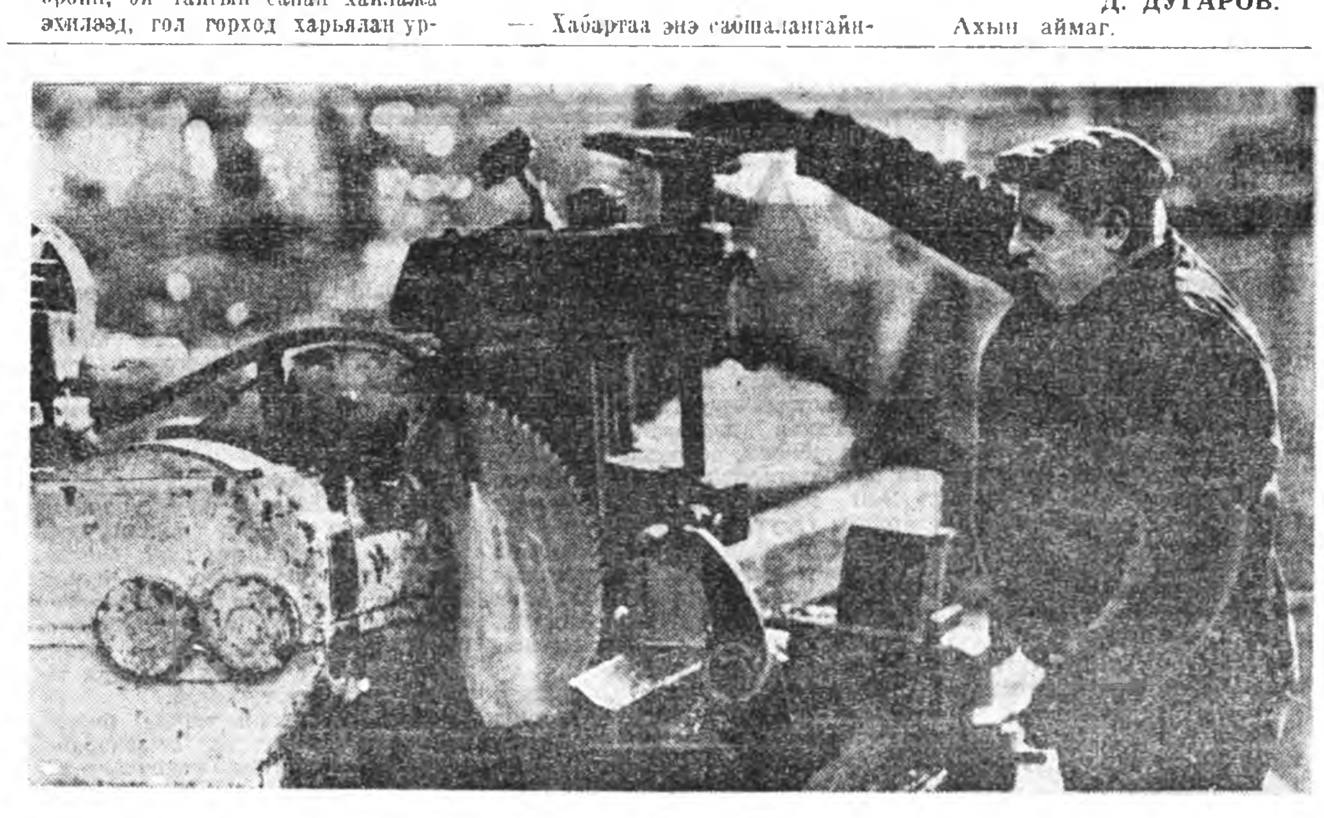
— Хүндэншье хүндэ. ... ажал гэжэ хаана байгша ... тэл энэ ажалда дурлажа ... ноо, хүндэ муу гүүлэхэ... хүдэлхэ хэрэгтэй бшуу. ... оролдожо хүдэлөөд бэй... һэншье һайн абтана ха юм... нёлондо манай бүлэ ганса... нэмэлтэ түлөөһэндэ 16... мүнгэ, хори гаран хурьга... Мүн 200 түхэригтэ, үнэтэй ... (ковер) шиндэ хүртөө һэм... олоһон мүнгөөрөө шэнэ ... автомашина худалдажа аба...

— Хонишон хүндэ автома... рэгтэй гээшэ гү?

— Миил мүнгэ зөөрө... ялахалаа машина хүдэл... бэшэбди. Хэнэйшье мэдэһэ... гээшэмнай тосхон, һуури... таһархай һуудаг. Тиимэһэ... шухала хэрэг гарахадань ... түргэн ошоол ерэхэ байна ... Үдэшэндөө бүлынхиеэ һуу... хозой түб ошожо, кино ... дэм ланаб. Тиигээдшье ... хонишон хүнэй доромжо... муу хубсаһатай, үгытэй ... саг бэшэл. Мүнөөнэй сове... ямаршье мэргэжэлтэй... хүндэ ямбатай, олзотой ... ябаха дүүрэн эрхэтэй б... гээд Николай Чойдорович ... сэхэ хараад һуугаа һэн.

М. НА...

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз...

«Электромашина» заводой хүдэлмэришэд агууехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, үдэр ерэхэ тудам ажалай амжалтануудые туйлана. Тус заводто шэнэ түхэлэй станогууд эрхим шэнартай продукци үйлэдбэрилэн гаргахадань ехэтэ нүлөөлнэ. Заводой эрхим хүдэлмэришэн М. Смирнов шэнэ станогые шадамар бэрхээр хүдэлгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Смирнов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

...АЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДТЭ

...Е САГ СООНЬ ...ЫН ТУЛАДА

...ахыда шухала мате-...алнуудые hаатуулан-...й газартань хүргэхэ ...аа шанартай. Арадай ... зам харилсаанай ... hайнаар эмхидхэ-... түмэр замай ваго-... ашаажа гү, али ашаа-..., тогтоогдомол саг-... барихагүйн хойноhоо ...удаг, элирүүлэгдэhэн ... дары усадхаха ...лые оролдодог бай-...

...—Наушки түмэр зам ... станцида олохон ..., ажахынуудай алре-... бури олон вагон тех-...нүүд, эд бараан, ...атериалнууд буудаг ...жо ерэhэн вагонууд ...р соогоо сүлөөлэгдэ-...даг бэ гэжэ тэндэхи ...шадай булэгэйхид ... шалгажа, зохихо хэм-..., харюусалгата нюур-... хэдэг байгаа. ...лэй үедэ вагонуудай ..., али ашаатаяа удаан ... баримтануудай үсөө-... олошоржо байhые ..., энэ таарамжагүй ... дээшэнь, арадай хи-...агай комитедтэ дуул-... болоо hэн.

... хиналтын булэгэй гэ-... шалгалтын мэдээ-...эhоор Зэдэ станциин ... ашаа тушаажа абал-...рүүлhэн предприяти, ... хүтэлбэрилэгшэдэй ... Зэдын аймагай ара-... комитедэй заседани ...добо.

...рийн саг соогоо буул-... ашаглаха хэм-... хараалаад, тэдэниие ... хиналтын комитет ... зургаануудай хүтэл-...мэрилэгшэдтэ даал-...ет» гэжэ республи-...рын Зэдэ станцидахи ... нүхэр А. Попова-... соносхогдоо.

...» гэжэ нэгэдэ-... таhагай, Буркоопсо-... нефтебазын болон ... бусад организаци, ... арадай хиналтын ... дээрэ вагонуудай ...хойноhоо улам хёрхоор ...аар шиидэхэй.

...СТРЕКАЛОВСКИЙ.

Минии милици намайе хамгаална

ХҮХЭ ШИНЕЛЬТЭНЭЙ НЭГЭН

Шэбэртын участогай милиционерээр хэниие табиха тухай асуудалай гарахада, сомоной Совэдэй түрүүлэгшэ удаан бодомжолжо байнгүй:

— Юрэдөө Дондогоо табяад үзөө hаамнай яаха юм,— гэжэ hанамжа оруулаа hэн.

Тиихэдэ Дондок Цыдыпов киномеханигаар хүдэлжэ байhан юм. Аймаг соогоо эгээн дүй дүршэл ехэтэй киномеханигуудай тоодо ородог, нэгэнтэ бэшэ эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө үнэтэ шангаар урмашуулагдаhан, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан. Теэд хорин жэл шахуу хүдэлhэн дуратай ажалаа орхихо гээшэ хэндэшье тиимэ бэлэн бэшэ ааб даа. Дондок Цыдыпов милиционер боло гэхэдэнь, хүрэ хүрэhөөр харюу үгөөгүй. Бодожо, гэр бүлэтэеэ зүбшэжэ үзэхэ хэрэгтэй бшуу. Машинын жолоошоноор, киномеханигаар хүдэлhэн хүндэ милиционер болохонь ямар хаб?

Теэд коммунистын хүндэтэ нэрэ зэргэтэй ябаад, арсалта хэхэ аалши?

— Хүдэлөөд туршаhуулби даа. Бираха хүн гүб даа, али үгы гү,— гэжэ дарууханаар үгэеэ үгөө бэлэй.

— Шадахаш даа. Ядахагүйш. Оролдоhон хүн хэзээшье hанаhандаа хүрэдэг юм,— гэжэ хэлээд, аймагай Совэдэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таhагай начальник гарынь барижа, энэ шэнэ харюусалгатай тушаалдаа hайн ябахыень юрөөгөө бэлэй.

Нүхэр Цыдыпов түрүүшын үдэрhөө эхилжэ милициингээ хүдэлмэридэ нариин нягтаар хандажа эхилhэн юм. Нютагайнгаа зониие hайн мэдэхэ. Дутуу дунда ябадал гаргагшадые яашье тэсэжэ болохогүй. Ой модон утатай богонитой гэдэгтэл, ямаршье нютаг нугада үлүү абари зан, аяг ааша гаргагшад дайралдадаг. Теэд тэдэнтэй гансаараа ябашье тэмсэжэ бирахагүйш. Олониитэдэ түшэглэхэ, комсомолой, партийна организацинуудай хүсэ ашатайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Дондок Цыдыпов арадай дружиннигуудай зүблөө татажа, саашанхи хэхэ хүдэлмэри тухайнь хөөрэжэ үгэhэн, эдэбхитэй, үнэн сэхэ хүбүүд, басагадые арадай дружинын гэшүүд болгожо абаhан юм. Тиигэжэ Бэшүүрэй совхоздо 35 дружинник хүдэлжэ эхилээ. Түрүүшын үдэрhөө эхилжэ дружиннигууд Виктор Максимов, Василий Дагбаев, Бато Дугаров, Надя Миронова, Никифор Афанасьев гэгшэд үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ захалhан.

...Үдэшэ орой үүдыень хүн яаралтайгаар тоншобо. К. гэгшэ баhа архи уугаад, оробон лэ айлдаа шуула татажа, хэрэлдэжэ ябана гэжэ дуулахалаараа, ябуул дундаа дэгэлээ үмдөөд, гүйдэлөөр гараба. Тээсгэн хада болёоб гэжэ үгэеэ үгэhэн аад, хахад hара болонгүй хатуу хараяа шудхаад, хэрзэгы аашаяа харуулжа эхилбэ ха юм.

Участогай милиционерые харахадаа, К. гэгшэ тэлэрhэндэл боложо, ээдэлдэhэн хэлээр хүлисэл гуйжа оробо.

— Үгы даа. Хүрөө, нүхэр. Шамтай ондоохоноор хөөрэлдөөгүйдэ болёо,— гэжэ Дондок Цыдыпов харюусаа hэн.

Үглөөдэрынь тэрэниие парткомдо дуудуулжа, нюур сахилтагүй шангахан хөөрэлдөө хэбэ. Тэрэ доронь нүхэрэй сүүд татаа hэн. К. гэгшэ hүүлшынхеэ хүлисэхыень гүйhан юм. Мүнөө тэрэнь хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ захалаа. Архи уухань, муухай ааша гаргаханьшье үзэгдэхэеэ болёо. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой hайнаар хүдэлдэг, гэр бүлэдөө энэрхыгээр хандадаг болоо.

— Үшөө дахин этигэл үзүүлhэндэнь hайн даа, Дондок Цыдыпович,— гэжэ тэрэ hүүлдэ баярые хүргөө hэн.

Хүндэ найдаха, хүниие hайнаар мэдэхэ гээшэ тон шухала ааб даа. Дондок Цыдыповэй энэ талыень дэмжэмээр, hайшаамаар лэ.

Үтлөөгүүр эртэ совхозой парткомой соо Дондок Цыдыповэй hуутар хонхо жэнгиржэ, Баруун-Гутай саг дороо ерэхыень хоёрдохи отделениие даагша Никифор Филиппович Афанасьев гуйба.

— Аяар гурбан мэшээг гү?— гэжэ Дондок Цыдыпович лаблан асууба. — Олдоногүй? Хүлеэжэ байгты. Энэ гэhээр гарахаб.

Ушарынь хадаа, буруушан Демьян Авдеевэй дал соохоо гурбан мэшээг ороохон үгы болоhон байгаа. Тэрэ үдэртөө Дондок Цыдыпов халуун мүртэнь орожо шадаа hэн. Арадай хинагша А. Афанасьев ехэ туhа хүргөө.

— Авдеев өөрөөл абаа. Ошож шалгая,— гэжэ нүхэр Цыдыпо дурадхаба.

Демьян Авдеев балшыса бари... даhандаа улайн сайн байжа, з... мэеэ мэдэрхэ баатай болоо hэн.

Багаханшье гэмтэ ябадал хэhэн хүнэй хажуугаар Дондок Цыдыпов миин гаража шадаагүй. Совхозой клуб соо суглаанай боложо байхада Бручевский, Раднаев, Ткачев гэгшэд hогтуугаар орожо олон табые шашаhан, сугларгша зондо hаалта хэhэн байна. Дондок Цыдыпович тэдэнэртэй шангаханаар хөөрэлдэжэ, гурбуулаыдань 15 түхэригэй яла түлүүлээ hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо тэдэнэр ниитын гурим нэгэтэшье эбдээгүй.

Дондок Цыдыпов милициин хүдэлмэрилэгшэ болоhоор жэл шахуу боложо байна. Гэбэшье энээхэн хугасаа соо яhала амжалтатай хүдэлжэ байнхай. hаяшаг милициин ахалагша сержант байhыень милициин лейтенант болгон дэбжүүлээ.

Б. НАМДЫКОВ.

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. СССР дотор эгээн томо Самотлорско нефть абадаг уурхай дээрэ нефть ашаглаха түрүүшын скважина бодхоогдобо. Сибириин хойто талада Тюменскэ геологуудай олоhон «хара алтан» хэдэн метр гүнзэгы 8 пластнуудhаа бүридэнэ. Мэргэжэлтэдэй тухайлан тоолоhоной ёhоор, тэндэhээ жэл бүри 80—100 миллион тонно үнэтэй түлишэ абтаха юм. Зураг дээрэ: газар үрэмдэдэг Мегионско конторын эрхим мастер Степан Ананьевич Повх (зүүн гарhаа), тэрэнэй туhалагша Валерий Медведев.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭТИГЭМЭЭР, УРМАШАМААР

— Мүнөө мүнөө Алька гүйжэ ерэхэ байха,— гэжэ минии нүхэр, Үшөөтэйн дунда hургуулиин багша Цыбикмит Цыдыповнагай хэлэхэдэнь:

— Ямар Алька? — гэжэ гайхангяар асуубаб.

— Ерэхэдэнь танилсана бээзш.

Үнэхөөрөөшье тэрэ зуура үүдэн түрд гэжэ, газаахаа үндэр нариихан бэетэй, hаршаганаhан плащ үмдэнхэй басаган орожо ерэбэ. Илдамхан шарайтай. Харахан нюдэниинь ямаршьеб өөрын баярай ошоор ялалзан, набтархан гэрыемнай гансата гэрэлтүүлжэрхиhэн мэтээр үзэгдэбэ.

— Сайн байна, үнинэй хүлеэгдэhэн айлшамнай ерээ бы? Таниие танихаб,— гээд, басаган гараа hарбайба:

— Ангелина. Алька гэгты.

Миhэрхэдэнь, хоёр хасарын хонхойходоод, нюурынь гүлмэрхэн үхибүүнэй шэгтэй болошоно. Хасартаа хонхогортой хүнүүдые «хэшэгтэй» гэжэ хэлсэгшэ...

Бүри багадаа Аля Цаганова аба, эжыдээ «таанадтал адли багша болохоб» гэгшэ hэн.

— hургуулияа дүүргээд, өөрөө мэргэжэлээ шэлэхэш,— гэжэ нэгэтэ абынгаа хэлэхэдэ:

— Папа, яанабши? Би багшал болохоб гэжэ hанадаг гүби! Багшаhаа hайн мэргэжэл бии юм гү? — гэжэ гайхангяар асуутаа hэн.

Абань нэгэ бага бэдолгото болоод, Алькын мүр дээрэ гараа табижа:

— Басагамни, hайн лэ хүн болоо hаа, hайн багшашье болохош, — гэжэ хэлээ бэлэй.

Наймадахи класс дүүргэhэнэйнгээ удаа Алиин педучилищида орохомни гэхэдэнь, бүлөөрөө зүбшөөл үгөө hэн.

— Түрүүшын жэл Улаан-Үдэдэ хүдэлдэг ахамни училищида асараад, хэшээлэй hүүлээр угтахаяа ерэдэг hэн,— гээд Аля энеэнэ. — Студент хүн аад, үйлсөөр гансаараа ябахаяа айдаг байгаа ха юмбиб.

Дүрбэн жэл хооhоор үнгэрөөгүй. Багшын нангин нэрэ зүүжэ ябахын тула нилээд ехэ оролдосо, хүсэ шадал гаргагдаа ха юм.

— Гансашье шалгалтын үедэ бэшэ, мүн городой hургуулида практика гарахадаа, үүр сайтар ном дээрээ hуугша hэмди.— гэжэ Ангелина хэлээд, бүри шиидэнгеэр үргэлжэлүүлнэ. — Үхибүүдтэ тон дуратай, тэдэниие ойлгодог хүн багша боложо шадаха. Хүйтэн зүрхэтэй, сооhитой хүндэ ямаршье эрдэм hургуули туhалхагүй.

Мүнөө Ангелина Михайловна Үшөөтэйн дунда hургуулиин 1-дэхи классай hургагшаар хүдэлнэ. Тэрэниие хэшээл үгэжэ байхадань хараhан hайт! hурагшадайнгаа даабаринуудаа оролдосотойгоор хээд, тоб байса харюусаадхихадань, 21-тэй багшын сээжэ зүрхэндэ юунтэйшье жэшэмээр бэшэ баяр түрэдэг.

hурагшадынь хуу булта эбтэй зетэй; хэшээлэйнгээ дүүрэхэдэ, долоотой хүбүүхэнүүд басагадайнгаа хубсаhа үмдэхүүлэлсээд, урдань гаража, үүдыень нээгээд үгэдэг. Сэбэрхэнээр хубсаланхай, сагаахан захануудаа hэлгэхэеэ нэгэтэшье мартангүй ерэдэг багашуул hурахадаашье бултанhаа илгардаг байха. Энэ класс hуралсалай, уран hайханай харалгыншье талаар эхин классуудай дунда түрүүшын hууриda ябадаг.

hурагшадайнгаа түрэлхидтэ ходо ошодог, илангаяа муушаг hурадаг үхибүүдэйнгээ гэртэ ошожо, гэрэйнгээ даабари дүүргэхэдэнь туhалдаг, аба, эжыдэнь тон туhатай заабари хэлээд гарадаг залуу багшые Үшөөтэйдэ хуу булта хүндэлдэг ха юм.

Понедельник. Забhарлалгын үедэ hургуулиинхид хуу булта газаашаа гаража, шууяатай хүхюутэй наада эмхидхэнэ. Эдэнэй дунда Ангелина Михайловна Цаганова— багашуулай аха нүхэр, хүмүүжүүлэгшэ, тон хүндэтэй хүн. Тэрэнэй намтар оройдоол нэгэ хуудаhан дээрэ багташаха. Үшөө дээдэ hургуулидашье мүнөө дээрээ ороодүй байна ха юм. Зүгөөр ажабайдалай дардам харгыда тооригүй, багшын нэрые хододоо дээрэ үргэжэ ябаха байhандань этигэмээр, урмашамаар лэ!

С. БУДАЕВА.

Зэдэ.

...РЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

...шо В. Курочкин ба режиссёр В. Трегубо... ...охёон бүтээhэн «На войне, как на войне» ...ьмээ маршал Рыбалкын хүтэлбэрилhэн ... амиды үлэhэн ба тэмсэлдэ унаhан ... зорюулба.

...орнь гайхаха тагнахаар, онсо, шадамар ...уты. Сэрэгэй коллективэй түрэн мүндэлhэн ... hайнаар харуулhанайнгаа ашаар энэ фильм бүгэдын анхарал татана. Армида алба хэхээр шэнээр ерэhэн хүбүүнэй сэрэгшэ-герой болотороо ургаhыень эндэ харанабди.

«Ленфильм» киностуди энэ фильм экранда гаргахань. Главна операторынь—Е. Мезенцев. Зураг дээрэ: фильмhээ абтаhан кадр. Полковник Дей—арт. М. Глузский, Малешкин—артист М. Кононов.

ТАСС-ай фотохронико.

БАЯР ХҮРГЭБЭ

Братск хотын барилга-хабсаралтын 5-дахи управлениdэ шэрдэгшээр хүдэлдэг эхэнэр М. Н. Голик Түнхэнэй Ниловкын аршаанда амаржа байха үедөө хүнэй гээжэрхиhэн 19 түхэриг оломсоороо, эзэндэнь бусаахын тула соносхол бэшээд, ванна корпусой ханада үлгэhэн байгаа. Тэрэ үдэр нүхэр Голигто хоёр хүн ошожо, бидэ мүнгэеэ үгы хээбди гэжэ хандабад. Теэд тэдэнэй үгы болгоhон мүнгэнэй тоо ондоо байшюо. Хоёр үдэрэй үнгэрөөд байхада Улаан-Үдэ хотодо ажаhуудаг Г. Б. Хунгирова Мария Николаевнада хандажа, 19 түхэригөө гээжэрхёоб гэжэ хэлэбэ.

— Хэды түхэриг байгаа hэм, — гээд нүхэр Голигой асуухада:

— Гурбан таба, нэгэ гурба, нэгэ түхэриг,— гэжэ нүхэр Хунгирова харюусаба. Тиихэдэнь мүнгэнэй эзэн мүн байна гэжэ мэдэхэдээ, нүхэр Голик олоhон мүнгэеэ Г. Б. Хунгировада бусаагаа.

Г. Б. Хунгирова угаа ехээр баярлажа, нүхэр Голигто үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө.

Би энэ ушар дууламсаараа М. Н. Голигтой уулзажа хөөрэлдэhэн байнаб. Тэрэ хадаа Украинада түрэhэн. Эрхүүгэй областьдо ерэжэ хүдэлhөөр удаахан боложо байна. Хоёр үхибүүтэй. Нүхэрынь бүхы наhан соогоо модошо дарханаар хүдэлшэ.

— Намда хүнэй мүнгэ зөөри хэрэггүй. Бидэ өөhэдынгөө үхибүүдые үнэн сэхээр, hайн hайхан сэдьхэлтэй ябахаар хүмүүжүүлдэгбди,—гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

Б. БИРБАЕВ.

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВО БА АРХИТЕКТУРЫН ТАЛААР ЛЕНИНСКЭ, СССР-эй ГҮРЭНЭЙ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО КОМИТЕДЬЭЭ

Литература, искусство, архитектурын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи комитет СССР-эй Гүрэнэй 1970 оной шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые тушаан абана.

1969 оной июниин 15 болотор толилогдоhон (бүтээгдэhэн) литературын ба искусствын зохёолнууд, архитектурын бүтээлнүүд тушаан абтаха. 1969 оной декабриин 15 болотор зохёолнууд абтажа үргэлжэлхэ.

Энэ комитет 1970 оной Ленинскэ шангуудта зууршалагдаhан кандидатурануудые байгша оной октябриин 16 хүрэтэр абажа үргэлжэлхэ.

Энэ заагдаhан болзорой турша соо үхибүүдтэ зорюулагдаhан литература ба искусствын зохёолнуудай түлөө шэнээр бии болгогдоhон Ленинскэ нэгэ шанда зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые тушаажа абаха.

Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудта хүртөөгдэхэдэ, нэгэ зохёол бүтээл нэгэн доро хоюуландань табигдажа болохогүй.

Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаха документнүүдые суглуулан эльгээхэ хэрэгтэй холбоотой асуудалнуудаар Литература, искусство ба архитектурын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо комитедтэ иимэ адресаар хандахада болохо: **Москва, центр, ГСП-2, Неглинна үйлсэ, 15.**

Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой вагонно депогой слесарьнүүд Виктор Филиппов, Иван Потанин гэгшэд энэ зураг дээрэ харуулагдана. Тэдэнэр ами аминдаа тусгаар социалис уялгануудые абажа, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө эдэбхи үүсхэлээ элсүүлэн ажаллана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТАНЗАНИДА ЮУН БОЛОНОБ

...Р ВЬЕТНАМТАЙ ...АМТАБДИ

...булимтар агшадта ...боюhон вьетнам ара-...г тэмсэлдэнь зорюу-... ТАНУ партиин залуу-... гэшүүдэй ехэ ми-...-Саламда болоо. Ли-...эгшэ, элүүрые хам-...стр Сиджаона иигэ-...: «Вьетнам арадай ...айшье тэмсэл. Хол-...дай империалист-... хэлэнэбди: «Вьет-... тонилогты, хүби ... арга арад зон-...!». Урда Вьетнамые ... зорилготой Танза-...ональна фронтын саг ... түлөөлэгшэ До-Ханг ... үгэ хэлээ.

...НЭГЭ ФАБРИКА

... нуурай зүүн эрье ... городто бүд нэхэлгын фабрика апрель соо ашаглалгада ороо. Энэнь ороной бүд нэхэлгын нилээд томо, табадахи предприяти болоно. Эдэ фабриканuудай продукци арад зоной хэрэглэмжые 1975 он болотор бүдөөр хангаха юм. Мүнөө Танзани хлопогойнгоо зарим хубиие өөhэдтөө хэрэглэнэ. Урдань хлопотоо хүнтэн сэнгээр хилын саана гаргажа худалдадаг, тэрэнь үнэ ехэтэй зүйл болоод hөөргөө бусадаг байhан.

ТАНУ-гай ЗЭРГЭ УЛАМ НЭМЭНЭ

ТАНУ гэжэ хүтэлбэрилхы партиин гэшүүдэй тоо hүүлэй үедэ улам олошорно. Тэрэнэй отделени предприятинууд дээрэ, эмхи зургаануудта, hуралсалай газарнуудта бии болонхой. Тусхайлбал Дар-эс-Саламай университедэй колледжын 270 студент болон багшанар энэ партида ороо. Уджамаа гэжэ хүдөө нютагта ТАНУ-гай отделени hаядаа байгуулагдахаар хараалагданхай. Ороной хүтэлбэрилэгшэдэй hанамжын ёhоор, партиин үргалта арад зоной политическэ болбосоролые дээшэлүүлгэдэ, эдэнтэй холбоогоо бэхижүүлгэдэнь туhалха байха. Мүн лэ шэнэ Танзаниие тогтоолгодо эдэбхитэйгээр туhалха юм.

ЖУРНАЛИСТНУУД — АРАД ЗОНТОЙ ХАМТА

hаяхан Танзаниин журналистнуудай холбоондо ээлжээтэ hунгалта болобо. Арушска декларациин уг зорилго бэелүүлгэдэ туhалха, орон доторео, мүн хилын саана колониализмын, капиталис дарлалтын бүхы ябуулгануудта эсэргүүсэн тэмсэхэ ябадал түс организациин гол хараа бодол болоно гэжэ нютагай, гадаадын корреспондентнүүдэй үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, холбооной түрүүлэгшэ Джозеф Маури мэдүүлбэ.

ХҮДӨӨ НЮТАГ ШЭНЭДХЭГДЭНЭ

Хүдөө ажахын ба кооперативна хүгжэлтэ хангаха министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй семинар Танзаниин ниислэлдэ болобо. Хүдөө ажахын хүгжэлтые түргэдхэхэ зорилго мүнөө ороной үмэнэ табигданхай гэжэ республикын президент Дж. Ньерере семинар нээхэдээ мэдүүлээ. Министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй, засагай түлөөлэгшэнэрэй, ТАНУ-гай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргадагынь илангаяа Уджамаагай хүдөө нютагтахи таряашадта тодорхой туhаламжа болохо. Үмсын фермерэй ажахыhаа удаа дараалан арсахын тула хамтын түхэлэй ажал хүгжөөлгэдэ эдэ нютагуудта ехэ оролдолго гаргагдана. Хүдөө нютагуудые хамтын ажалда оруулха гээшэ ТАНУ-гай партиин, республикын правительствын hанамжын ёhоор, капиталисбэшэ хүгжэлтын зам шэлэhэн бүхы ороной, таряашан зоной олонхиин аша туhада хүдөө ажахыгаа түргэн хүгжөөлгэдэнь туhалха байха. Хүдөөгэй районуудта семинарнууд үнгэргэгдэжэ, таряашад ажахы эрхилэлтын онол аргануудтай танилсана, дүй дүршэлөө хубаалдана гэhэн мэдээсэл мүнөө нютагай газетэнүүдтэ ходо толилогдодог болонхой.

НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭДЭЙ ТҮРҮҮШЫН БУЛЭГҮҮД

Танзаниин дайда яhала ехэ байбашье, зарим районуудта газараар дутаалдана. Иимэ ушар илангаяа Килиманджарын оршондо үзэгдэнэ. Тэндэхи байгаалиин таатай зохид байдал газар түргэнөөр ашаглаха арга олтоо. Республикын правительство ороной бусад районуудтахи эзэгүй газарнуудта hуурижан ашаглаха уряатайгаар таряашадта хандаад, нүүжэ ерэгшэдтэ шухала туhаламжа үзүүлнэ. Килиманджарын хоёр мянган булэ Таборай оршондо Танзаниин шэнэ газар ашаглажа захалхань. Газарай асуудалай, уhанай ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд нүүдэлшэдые угтан абаха бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДТЭ ОРОНО

Засагай газарhаа соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэhэнэйнь ашаар нютагай зоной эдэбхи үүсхэл ехээр бадарна. Жэшээлхэдэ, Арушын оршондохи Нкоранга гэжэ нютагай эхэнэрнүүд элүүрые хамгаалха асуудалаар лекцинүүдые шагнаад, сэбэр агаартай, hаруул гэрнүүдые бариха гэжэ нэгэн hаналтайгаар шиидхээ.

Э. РЯБЦЕВ,
АПН-эй тусхай корреспондент.

Дар-эс-Салам.

АЛБАНДА ҮДЭШЭБЭ

Совет Армида мордохо хүбүүдые үдэшэлгын баярай суглаан һаяхан аймагай соёлой байшанда болобо.

Үгэ хэлэһэн бүхы нүхэд—аймагай военком, комсомолой райкомой секретарь, предприятинуудай түлөөлэгшэд, үнгэрһэн дайнай ветерануud, түрэлхидынь — бүтэдэ армиингаа алба һайнаар дүүргэхэ, Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хамгаалагшад болохыень захиба.

Сэрэгэй албанда мордохоёо байгшадай дундаһаа Иван Пронин харюугай үгэ хэлээ. Хандагайн, Хүрбын леспромхозуудай, Хүрбын совхозой түлөөлэгшэд албанда мордохоёо байһан нютагайхидтаа бэлэгүүдые барюулаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

Буряадай геологическа управлениин түб лаборатори орёо оньһон шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр ходо һэльбэгдэжэ байна. Щелочтой металлнуудые шэнжэлхэ шэнэ прибор һаяхан эндэ абтаба. Энэ түхеэрэлгын ашаар лаборантнуудай хүдэлмэри нилээд ехээр хүнгэдхэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай геологическа управлениин түб лабораториин ахалагша методист М. Н. Кадачигова шэнэ аппарадай дэргэдэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

СПОРТ

ДУРЭ БУЛЯАЛДАБА

Дүрэ буляалдаха барилдалгаар «Буревестник» гэжэ спортивна һайн дуранай бүлгэмэй облсоведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ гол түлөб хүдөө ажахын, тэрэшэлэн Зүүн Сибириин технологическа, мүн багшанарай институдуудай студентнэр хабаадалсаа.

48—58 килограмм шэгнүүртэн соохоо хүдөө ажахын институдай студентнэр Зайков, Милгадаев, Тырхеев гэгшэд илажа гараһан байна.

62 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн соохоо Ю. Боноев, В. Баймеев (хоюулан хүдөө ажахын институдай) гэгшэдэй тэмсэл харагшадые һонирхуулаа. Спортын мастер В. Баймеев түрүүшээр бэрхэшээлтэй үедэ оробошье, саашадаа нэтэрүү, зоримгойгоор барилдажа, очкогоороо илалта туйлаа.

Технологическа институдай студент В. Тулаевтай спортын мастер В. Иванов барилдаад, илажа гараа. 74 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн соохоо багшанарай институдай студент Геннадий Манжуев хүдөө ажахын институдай студент, мастерта кандидат Мэлс Битиевые илаад, удаань хэдэн удаа республикын чемпион байһан Николай Очировые мүн лэ унагаажа, түрүү һуури эзэлээ.

Хүдөө ажахын институдай механизациин факультедэй 1-дэхи курсын студент Геннадий Махутов дүршэл шадабаряа мүрысөөнһөө мүрысөөндэ дээшэлүүлжэ ябана. Мүнөөшье энэ нүхэрнай 82 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнтэй барилдажа, шадабаритай спортсмен И. Бахрушкиниие (хүдөө ажахын институт), Ангархаевые (технологическа институт) илажа шадаа.

Командна түрүү һууриие хүдөө ажахын институдай барилдаашад абажа, хоёрдохи һуурида технологическа институдайхид гараа.

Ц. ТЫХЕНОВ.

БУҺАЛГААША ТЭБХЭ

(ҮНЭН ДОМОГ)

Байгал далайһаа холо бэшэ бахи отог зоной һууринда «буһалгааша **Тэбхэ Ханхашкеев**» гэжэ суутай үбгэжөөл ажаһууһан юм гэхэ. Тэрэ хадаа «түрэхэ гарахын» үргэ аманда, хуули заргада айхабтар бэрхэ, тоосоо томироон дээрэ торохо, тогтохо гээшые мэдэдэггүй, хурдан хурса ухаатай хүн байһан юм ха.

Энэ хүнэй намтар хүсэд эли бэшэ. Оролдожо бэдэрээ һаа, хуушанай архив, дансанууд соо намтарһаашье болохо һонин юумэнүүд олдожо магадгүй бэзэ даа.

Би эндэ гансал нэгэ домог тухайнь хөөрэхэмни.

* * *

Нэгэтэ зулгы һайхан зунай үдэр һэн ха, огсомхон зантай, оодохон һарьмай дэгэлтэй Тэбхэ үбгэн хаяа хадхажа һууһан, хүршындөө оробо ха.

Тиихэдэнь:

— Тэбхэ ахай дуулаа һэн гүт? Мүнөөдэр тайшаа ноён Тарлаша баянайда морилбо гэлсэнэ. Алба налог, алта мүнгэ татахаяа ерээ бэзэ. Эбэртээ хан гэхэ хашарһагүй зон яаха болоно гээшэбибди? Хойшолуулжа үзэхэ арга мүрынь бэдэрэлсээ һаа, яаха юм? — гэжэ ороһон хүршынхинь, орожо ерэһэн баһа бэшэниье зон нүхэдынь гуйба ха.

Тиихэдэнь тайшаагай бууһан Тарлаша баянайда тэбхэр харахан Тэбхэ үбгэн сэхэ зорижо ошобо...

Ошоходонь хондообо модо холбожо бариһан, үндэр сагаан үргөө гэрэй үүдэ үрхөөрнь орохо, гараха хүн дүүрэн — алба налогоо асараашан юм гү, али мэдүүлгэ гуйлга бараашан гү,— абаһаар мэдэхын аргагүй, хүл хөөрсэг болоко байба.

Тэдэнэр Тэбхэ үбгэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, харгы гарган, үүдэ нээжэ үгэнэд... Тэндэнь — гэртэ хурал суглаан болоко байһан мэтэ—хүл табиха зайгүй — хүн зон олон. Гэрэй хоймор саада талада тайшаа заседатель хоёр ташаа тулан һуужа, танхын архи ууja, тарган мяха хүлхэнэд. Тэдэнэй хажуугаар архи, эдеэ зөөжэ, сүлөө тухаа бараашан, баһа үнгэ шарай хубилган, үг-маг гэлдээшэн хүл доогуур орёолдоно.

Тиигэн байтар тэрэ олон зоной дунда:

— Байзаттылши, албата арад зон! Мэдэнэ гүт, али үгы гү! Алба налогоо, адуу малаа тушаагты гээд залаха, шангархаяа занагар тэнэг тайшаамнай зантайлгаад лэ ерэхэ болоо ёһотой,— гээд, тэбхэр харахан Тэбхэ Ханхашкеев эхилбэ. — Үшөө тиигээд үгэлыгэ ядаһан үгытэй хооһон, үниин хэзээ хүнүүдые сохихо, хэһээхэм, хааха хабхаглахам гэжэ байжа ганирха, галзуурха бэзэ. Тиихэдэнь ган гасуур болоо һэмнай. Амбаар соогоо адхашье үлүү орооһогүй байгаад, алта мүнгэн хаанаһаа манда олдохоб гэжэ харюусаарайгты. Үхэр малытнай эрижэ үгэлөө һаань, үбһэ бухалнай нёдондо үер уһанда абтаа һэмнай. Үлүү мал байхагүй гэжэ хэлээрэйгты. Занагар тайшаа зантайлгаад лэ, юушье абажа шадангүй талниха!

Тиихэтэйнь адли тэсэбэреэ барагдаһан тэсхэгэр бүдүүн тайшаа ноён ташаа тулан бодошобо:

— А-а?! Ю-юун?

— Оөё, тайшаа ноёной һууһые обёороогүйлби, хүн зон үймөөд! Теэд зон нүхэд, битнай буруу юумэ хэлээгүй бэшэ аалби,— гэбэ Тэбхэ. Тиихэдэнь хэншье абяа гарабагүй.

— Аа, тиигээ һаа, тайшаа ноён, тан тухай балай таагүй юумэ хэлээгүй байнаб,— гэбэ.

— Зай, болиныш даа, Тэбхэ Ханхашкеевич! Наашаа гаража һуулсын. Хубаалдаха хубитай, золгохо золтой орожо ерээ хаямши,— пиджагтай тайшаа архи аягалжа, хүл дээрээ зогсобо. — Һуу наашаа!

— Һуултай гү, болилтой гү хари,—гээд хүн зоной дундаһаа Тэбхэ тэбхылгэн гаража ерэнэ. — Манай айлда баян барлагшье һаань, бэһэгүй орожо ерэһэнтнай һэжэгтэй байна. Адуугаа баһаһан хүн ургагүй, айлаа баһаһан хүн бүһэгүй ябадаг бэшэ гү?

— Хайрлыш, юрэдөө. Бүһэгүй хубсаһан гэжэ байдаг юумэл, ургагүй адуушан гэжэ байдаг юмэл... Юрэдөө һуугыш наашаа,— гэжэ тайшаа үгэлөөд, гуйгаад һалабагүй. Тиин Тэбхэ сүлөө һандали абажа, столой хажууда бэшэ, харин таш ха ондоо тээ, зоной урда табяад һуушана.

— Тэбхэ, архи баригты.

— Барихагүйб.

— Аа?! юу-юун?

— Барихагүйб!

— А-а, тиигээ һаа Тэбхэ Ханхашкеевич, һониноо хөөрэ. Арал дээрэ таниие һаяхан ошожо ерээ гэжэ дуулааб. Уһан тэндэш ямар байнаб?

— Уһан хуушаараа хүхэ байнал даа.

— Үгэй, уһанай хүхэ борыень һуранагүйлби, ехэ багыень һураналби.

— Ехэ багыень гээ һаа, уухадатнай, тайшаа, хүрэхэ даа.

— А-а-а! Юу-юун? — тайшаагай сэнэгшье одоол дүүрэшэбэ янзатай. — Хүн зониие худхаад, үшөө эндэ намайе баһажа, ёгтолжо байхабши! Шамайе мэнэ гэһээр сүүдтэ үгэхэб! Намда бүхэли ханза мүнгэн, бүхэ хатуу хуулишье байха! — гэжэ мэнэгэр улаан юумэ мэдээ табин хашхарба.

— Бү дэмырэ, тайшаа! Намһаа ехэ мүнгэтэй юм айлши?

— А-а?! Юу-юун?

— Бүхэли дүрбэн ханза амиды мүнгэнүүдтэйб!

— А-а-амиды?!

— Ямар мохоо молхи амитан юм агшабши. Амиды мүнгэн гээшэш арад зон бэшэ юм гү! Худариин бүхы дүрбэн угайхин намайе дэмжэхэ байха, ойлгобо гүш?

— А-а-а...

— Зү-өөб, зүб,— хүн зон дүүелдэшэбэ.

Тиихэдэнь Тэбхые дууряаһан ой хара хүн зон тээшэ тарган томо тайшаа хүлзэжэ нэгэ хараад, саарһа гуурһаяа, сай архияа хуряажа, ноён заседателяа дахуулаад гаража ябашаба, алба налог тиигэжэ яахыншье аргагүйгөөр һааташаба.

* * *

Тэрэ үдэрһөө хойшо Ханхашкеев үбгэжөөлэй алдар суунь арад зоной дунда бүри ехээр дэлгэржэ, баяд ноёд, лама бөөнэр Тэбхые яажашье һаань хааха, хардаха гэжэ хойшолонгүй шиидхэбэ.

Тэрэ үедэ Худариин голдо хулгай худалай ходо болодог байһан тула «гомдол ороо, һэжэг түрөөбди» гээд Тэбхэ Ханхашкеевые «түрүүшын дуунаар» Кабанскын түрмэдэ абаашажа хаажархиба.

Эгээл тэрэ үедэ тэндэхи хуушан исправник ажалаа тушаажа, шэнэ исправник тушаал даажа орожо байһан, исправнигайда тайшаа ноён, волостиин старшина, поп-лама, староста сугларжа, үдэшэлгэнэй ехэ найр хэжэ байба. Шэнэ исправник энэ-тэрэ юумээр аргагүй һонирхобо:

— Худариин округой хүн зониинь ямар гээшэб?—гээд асууна.

— А-а-а, яһалашье гэнэн сэхэ зон... Зүгөөр лэ бүхы округ соо гансал аюултай, буһалгааша хүн бии — Тэбхэ Ханхашкеев! — гэжэ тайшаа ноён харюусана. — Олониие урдаа оруулаагүй, улаан хэлэтэндэ гартаагүй шолмо байха.

— Тиимэ, тиимэ, бултадаал амтынь үзэһэн байхабди,— гээд столой саана поп-лама хас-хас энеэнэ.

— Тэрэ долигые хаража үзэдэг һаа, халаг,— шэнэ исправник бүри уланхаташаба.

— Харыт, харыт... Эгээ мүнөө эндэ хажуудамнай түрмэ соо һуунал,— гээд, хуушан исправник һайрхаба.

— Асаржа харахамнай гү? Аюултай бэшэ юм аабза? — гэжэ суглараһан ноёдто полициин шэнэ даргын хандахада, тэдэнь:

— Асарагты, асарагты. Харуул доро яагаадхиха һэм,— гээд «баһал» шиншье энэ гайтые үзэхэл байхаш» гэһэншүүгээр дарья табилдан зүбшөөнэд...

Харуулшад Тэбхые тууҗа асарбад.

— Тэбхэ, наашаа гара,— стол тойрожо, архидажа һуугаашадай дунда хуушан исправник ама хахалба.

— Хайрлыт, эзэн исправник. Саанатнай ехэ ехэ санаарта ноёд сайд һууна. Айдаһамни хүрэнэл. Битнай түрмын хүн хаямбиб.—гэбэ Тэбхэ.

— Айгаа һаа, теэд зориг бадаруула,— исправник наада барисагаажа, баалажа байгаад, үбгэжөөлдэ хоёр хундага архи дээрэ дээрэһээнь уулгажархиба, алад наашаа гарахыень баһа дахин гуйба. Теэд Тэбхэ байһан газарһаа балай хүдэлбэгүй, арайхан гэжэ нэгэ алхаһан болоод, зогсошобо.

— Наашаа, наашаа!

— Үгы, эзэн пристав айдаһамни хүрэһэн зандаал. Эндэтнай манай тайшаа ноён һуунал.

— А-а-а... Муу Тэбхэ нохоёо бү оруула,—тайшаа саана ууртайгаар буршаганана.

— Тиигээ һаа, үшөө нэгые уужархи саашань,— ама халашаһан исправнигай дахин нэгэ духаряа барихадань, тэбхэр харахан Тэбхэ тэрэниинь мүн лэ енеэбхилжэ байгаад, һэггүйхэнөөр хооһолжорхибо.

— Зай, Тэбхэ, одоол зориг оробо гүш?

— Яһалашье бараг болобо хаб.

— Тиигээ һаа, наашаа ходо гара.

Тэбхые харуулшад хоёр тээһээнь һугадажа, ноёдой столой хажууда асарбад.

Хуушан исправник бүри ехээр шашажа ороно:

— Тэбхэ Ханхашкеевич, юунэй түлөө түрмэдэ ороо гэжэ һананабши? Хэлэл даа сэхэ руунь,—гэнэ.

— Хэлээшье һаа, хэлэхэл һэм. Теэд эндэш ноёд сайд даншье олон байнал даа.

Тиихэдэнь шэнэ исправник баһа нэгэ хундагада архи хэжэ, ойроо байһан Тэбхэдэ оромгүй танил тала болоһон хэбэртэйгээр аашалжа, амалжа байгаад барюулба. Тэбхэ тэрээндэнь аргагүй баярлаһан маяг үзүүлжэ (хожомойхиёо бодолсоо юм гү, али ама халашоо юм гү), шэнэ округтоо урагшатай һайнаар хүдэлхыень юрөөнэ, хүхинэ.

— Ханхашкеевич! Одоол хэлэжэрхииш даа. Хулгайда хабаадалсаа һэн гүш?! — гэжэ мүшхэжэ һурашаһан хуушан пристав мүшхөөд, мүрдөөд һаланагүй.

Тэбхэ ехэл хашарһан хэбэр үзүүлжэ:

— Хабаадалсаа,— гээд харюусажархиба. — Гэбэшье гансал зараса барлагынь болож[…] һэн гүбии даа.

Гэхэтэйнь адли стол[…] һууһан ноёд һайдууд «о[…] сэхээ хэлэһэнэйнь түлөө[…] жэ байжа, хундагануу[…] дүүлэн, Тэбхые амаршал[…]

— Теэд хэн хулгайша[…] шатнай байгаа һэн бэ?!— г[…] һогтошоһон исправнигай [...] раалан асуужархихадань[…]

— Ээ, мартаа гүш, эз[…] ша! Ши өөрөө эгээл ехэ [...] мнай ябалсаа һэмнай[…] Тэбхэ харюусажархиба.

— А-а-а... Муyһаа му[…] м-муу нохойе хэһээхэ, н[…] сохихо! — гээд. Тайшаа [...] түрүүлэн эбдүүсэн бадаш[…]

— Хүн бэшэ — шолмо[…] поп-лама шэбэнэбэ.

— Ыш-ш-ш намайе хо[…] дэ баһаһаниинь багадаа[…] дэ иигэжэ байха бы! — ху[…] правник Тэбхые аһан ша[…] шааҗархиба. Тэбхэ мин[…] үгэбэгүй: тэрэ шадар бай[…] һандали түр зуура шүүр[…] исправнигые унатарнь со[…]

— Хүниие хулгай [...] худалаар хардажа, түрм[…] гаад, хахад һүни асаржа [...] ха, баһаха, доромжолхо, [...] гээд сохихо эрхэ танда[…] һэн бэ! — гээд һандаляа [...] лайжа байтарнь, тэндэ [...] шад гарта хүлтөөрөө га[…] дэ аһажа, хүхэ бала, хү[…] бэр болотор сохёод, ар[…] юумые амбаар — түрм[…] абаашажа. гартань нару[…] лаад хаяһан гэлсэхэ.

Гэбэшье гэршэ бари[…] дээрэһээ, «амба ноёной, [...] правнигай урда ааша га[…] түлөө» ара нюргаяа аба[…] гүй болотор сохюулаад, [...] айхабтар ехээр гаргаһа[…] тэ үглөө-нүгөөдэрынь [...] гэгшээр тэбхэр харах[…] түрмэ сооһоо табяа һэн [...]

* * *

Тиигээд ноёдто шоодо[…] һон, олондо өөгшөөгдэ[…] Тэбхын газар тээшээ га[…] тээшээ гэшхэлжэ ябатар[…] гар үргэн уһан дээрэ ха[…] леэжэ байтарнь, хазаар[…] ханхинаха. хажар шэрү[…] хирхэ абяан дуулдаад, э[…] дэргээ харахадань. тарга[…] тайшаа тэргэ дээрээ та[…] һан юумэ харайлган ерэ[…]

— А-а-а, Тэбхэ гүш? [...] бши?

— Мартаа гүш, һогт[…] приставайда уулзаһанаа.

— А-а, табигдаад яб[…]

— Тингэнэ.

— Яагаа һайн юумэ г[…]

— Һайниинь танда [...] даа.

Ноён тайшаа бэеэ ехэ[…] Хаарбаза онгосоор уһа[…] эрьедэ гаратараа шиид[…] дуугарбагүй.

— Та, ноён тайшаа, я[…] духа ябанабта? Али таб[…] майе харахадаа урма[…] гүт?.. Бари энэ минии б[…] ниие гартаа углаха саг[…] —гээд Тэбхэ тэрэ түрмэ[…] даа абажа ябаһан түмэр[…] гаа тайшаа ноёной тэргэ [...] жэрхибэ. Тиигээд гэдэр[…] гүй, гэшхэлээд ябашаба.

* * *

Буһалгааша суутай Т[…] хашкеевэй ушаралта я[…] дые тоолохо гээ һаа, у[…] юм бэзэ. Ойро зуурын са[…] тэрээнэй үйлэдэһэн унэ[…] хэрэгүүдэй нэгэн нимэр[…] даа.

Р. ЦЫБ[…]

АГУУЕХЭ ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

САНТЬЯГО. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай түсэбые Чилиин Коммунис парти. зохёогоо. Дэлхэйн пролетариадай вождиин ажабайдал ба ажал ябуулгатай чилиинхидые танилсуулгада түсэб соо ехэ анхарал хандуулагданхай. Ленинизм, парти, Чилидэхи революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ ленинизмын үзүүлһэн нүлөөн, империализм тухай Ленинэй һургаал гэхэ зэргын асуудалнуудаар лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд, элидхэлнүүд хэгдэхэ байна.

Декабрь һарада орон дотор ленинскэ номуудай недели үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Ленин ба философи. Ленин ба парти, Советскэ Союзай гадаадын политика гэһэн асуудалнуудаар номуудые Чилиин Компартиин ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт бэлдэжэ байнхай. Элэ хүдэлмэри Чилиин коммунистнуудай «Принсипиос» гэжэ теоретическэ журналда толилогдохо, мүн ами амяраа брошюра болгон барлагдаха. В. И. Ленинэй намтар олон тиражтайгаар хэблэн гаргагдаха юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе тэмдэглэн, Чилиин Коммунис партиин болохоёо байгаа съезд Ленинэй хүндэлэлдэ зорюулан, партида абалгые 1970 оной апрель хүрэтэр соносхохо байна. Энэ жэлые ленинизмын жэл гэжэ Чилиин коммунистнууд соносхоо. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэн, Чилиин коммунис залуушуулай холбоон ехэ хүдэлмэри хэхэ хэмжээ ябуулгануудта элитэ уран зохёолшод, эрдэмтэд, уран зураашад, политическэ ба ниитын ажал ябуулагшад хабаадалсаха.

ИСПАН ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ БУРУУШААЛГА

ПАРИЖ. (ТАСС). Мадридай Вентас түрмэдэхи тэсэшэгүй гуримда эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон политическэ шалтагаанаар хаагдаһан 25 эхэнэр үлэсхэлэн байдал соносхоо гээд «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

Ехээр һуларан муудаһан табан эхэнэр түрмын больницада оруулагдаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН АССАМБЛЕЙДЭ БЭЛЭДХЭЛ

БЕРЛИН. (ТАСС). Июниин 21—24-дэ Берлиндэ болохоёо байһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ бэлдэхэ талаар уласхоорондын комитедэй (МПК) заседани эндэ дүүрэбэ.

Ассамблейе уласхоорондын 30 организаци, 70 гаран ороной национальна организаци дэмжээд байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Тус тус оронуудта Ассамблейдэ бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай МПК-гай эмхидхэлэй комитедэй заседанида хабаадагшадай хэһэн мэдээсэлнүүд эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй уласхоорондын энэ хуралдаанда дэлхэйн үргэн олониитын угаа ехээр һонирхоһог байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Ассамблейн зүбшэхэ зүйлнүүд: Вьетнам, Европодохи юулгүй байдал, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, колониализм, шэнэ түхэлэй колониализм ба национальна бэеэ даанхай байдал, буу зэбсэг хуряалга, комиссинуудай, подкомиссинуудай, тусхай мэргэжэлэй уулзалгануудай (парламентаринуудай, профсоюзай ажал ябуулагшадай, таряашадай, шажанай, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэдэй) хүдэлмэриин түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй шухала асуудалнуудаар тэрээндэ хабаадагшад үргэнөөр һанамжануудаа мэдэлсэхэ аргатай байха гээд МПК-гай батална абаһан коммюнике соо тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамай асуудал гуримшуулха талаар Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын һаяхан оруулһан шэнэ дурадхалнуудые МПК-да хабаадагшад дэмжээ.

ЗҮҮНЭЙ ҮЗЭЛ БАРИМТАЛДАГ БҮХЫ ХҮСЭНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

ПАРИЖ. (ТАСС). Бар хүсэнэй ба ухаан бодолой ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэл, бүхы демокрадуудай нэгэдэл хадаа капиталис монополинуудай ээрхэлгые зайсуулха, манай ороной үмэнэ социализм тээшэ зам нээжэ үгэхэ политическэ ба экономическа гүнзэгы ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ гол эрхэ нүхэсэл болоно гээд Францын Коммунис партиин генеральна секретарь Валдек Рошегэй зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй хамтын кандидадые дэбжүүлхын түлөө комитедтэ эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Правительственна хамтын программада үндэһэлэн, нэгэ кандидадые дэбжүүлхын тулада зүүнэй үзэл баримталдаг партинуудтай хэлсээ туйлаха зорилгоор бүхы аргатай юумэ хэһэнэйнгээ һүүлээр, иимэтэл өөрынгөө дурадхалнуудай буруушаагдаһанай һүүлээр ФКП өөрынгөө кандидадые дэбжүүлээ гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ. Зүүнэй үзэл баримталдаг бүхы партинуудай, профсоюзай томо организацинуудай хамтын программа хараалан зохёохын түлөө Коммунис парти урда мэтэ оролдолго гаргаха. Өөрынгөө зорилгые бэелүүлхын түлөө тэмсэлээ ФКП шууд сэхээр үргэлжэлүүлхэ гээд В. Роше мэдүүлнэ.

ФРАНЦИДАХИ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин республикын президентын тушаалда кандидатурануудые тусхайтаар дэбжүүлхэ болзор майн 13-най һүниин тэндэ дүүрэбэ. Хүсэшөө байһан хуулинуудаар хараалагдаһан бүхы эрилтэнүүдтэ дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд таараалдана гү гэжэ Конституционно совет мүнөө тодорхойлхо ёһотой. Энээнэй һүүлээр майн 16-һаа оройтуулангүйгөөр совет кандидадуудай эзэсэй спискые толилхо байна.

Гэбэшье июниин 1-дэ һунгалтын нэгэдэхи турай болоходо, дүрбэн политическэ ажал ябуулагшадай: Жорж Помпидугай, Гастон Дефферэй, Ален Поэрэй болон Жак Дюклогой хоорондо гол тэмсэл болохо гэжэ мүнөө эли болонхой.

ЭЭЛЖЭЭТЭ УУЛЗАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан ёһоной политическэ гуримшуулга хэхэ асуудалаар Франци, Великобритани, Советскэ Союз ба США-һаа ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэгшэдэй ээлжээтэ уулзалга майн 13-да болоо.

Удаадахи уулзалгань майн 21-дэ болохо юм.

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДААН

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайсанда шэнэ сохилтонуудые үгэжэл байһаар гээд ВИА агентство мэдээсэнэ. Тэдэнэр Контум провинцидахи Дактогой аэродромые майн 9-дэ буудаа, горючиин склад, һомо хэрэгсэлэй склад усадхаа. Патриодууд энэ аэродромдо майн 11-дэ дахяад доботлоо. Доботлгонуудһаа уламжалан, 3 танк усадхагдаа, дайсанай 300 гаран солдат хүлһөө буулгагдаа. Зялай провинцида ябуулга хэдэг арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй отрядууд Танлак райондо байрлаһан США-гай 4-дэхи ябаган сэрэгэй дивизиин гурбадахи бригадын эзэлжэ байһан газарые гэнтэ доботложо, дайсанай 305 солдадые хүлһөөнь буулгаа. Гадна тэдэнэр 12 танк усадхаһан, олон тоото буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл буляажа абаһан байна.

„БИДЭНЭР ВАШИНГТОН ДАХЯАД БУСАЖА ЕРЭХЭБДИ"

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Америкын үгытэйшүүлэй эрилтэнүүдые хангалгын талаар президент Никсонэй ябуулгануудаар урмаа таһараба гээд зарим конгрессменүүдтэй уулзаһанайнгаа һүүлээр «Урда зүгтэхи христианска хүтэлбэриин конфедераци» гэжэ организациин хүтэлбэрилэгшэ Ральф Абернети мэдүүлээ.

Эрилтэнүүдтэмнай анхаралтайгаар хандахые захиргаанайхидые баадхаха хүсэлэнтэйбди гэжэ өөрынгөө толгойлдог организациин зүгһөө Ральф Абернети мэдүүлээ. «Хэрбээ манай эрилтэнүүдэй хангагдаагүй һаань, бидэнэр Вашингтон дахяад бусажа ерэхэбди» гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

КУАЛА-ЛУМПУРТА ҮЙМӨӨН БОЛОНО

ЛОНДОН. (ТАСС). Хитад ба малай хүн зоной бүлэгүүдэй хоорондо Малайзиин ниислэл Куала-Лумпурта майн 13-да шангахан тулалдаан болоо. Рейтер агентствын корреспондентын Куала-Лумпурһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, тулалдаанай болоходо хүнүүд алуулаа, шархатаа, городто түймэр болоо, мүн буу шуугай һүрэхэнь дуулдаа. Гуримгүй ябадал аргагшадые дарахын тулада полициин тусхай подразделенинүүд элсүүлэгдэжэ, шодэнһөө нёлбоһо гоожуулдаг газ хэрэглээ. Ниислэлдэ харуул харагдадаг болоо, сэрэгүүд оруулагдаа.

Радио болон телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, Малайзиин премьер министр Абдул Рахман хүн зониие намдуу түбшэн байхыень уряалаа, шухала болоод байгаа һаань, бүхы орон дотор онсо байдал тогтоохоб гээд мэдүүлээ.

Нельсон Рокфеллер Латиин Америкын оронуудаар аяншална

США-гай президент Никсонэй тусхай түлөөлэгшэ болоко, Центральна ба Урда Америкын, мүн Карибска далай шадарай оронуудаар аяншалхаяа Нью-Йорк штадай губернатор Нельсон Рокфеллер гараа. Экспертнүүд болон советнигүүдэй олон тоото бүлэг тэрээнтэй хамта ошолсоо. Майн 11-һээ июлиин 6 хүрэтэр тэрэ 23 оронной хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха хүсэлэнтэй. Өөрынгөө хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай Рокфеллер Никсондэ айладхаха юм.

Бүмбэрсэг дэлхэйн баруун талын хахадай оронуудай аша туһые харан Рокфеллер аяншалга хээгүй байһаниинь сохомтой. Энэ аяншалгаһаа тус оронуудта һайн юумэ тохёолдохо гэжэ хүлеэхын аргагүй. США-гай зонхилхы этгээдүүдэй түлөөлэгшэ болоко аяншалһан Нельсон Рокфеллерэй урдаа табиһан гол зорилгонь ямар бэ гэхэдэ, Латиин Америкэдэ үдэрһөө үдэртэ үргэнөөр дэлгэржэ байһан империализмда эсэргүү сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү урэ ехэтэй арга олохо хэрэгтэнь зонхилхы этгээдүүдтэ туһалха ябадал болоно.

(ТАСС).

ФУТБОЛ

ШУХАЛА ИЛАЛТА

Энэ нааданай һүүлээр «Сэлэнгын» ахалагша тренер Г. М. Неделькин иигэжэ мэдүүлээ:

— Уулзалгын дүнгөөр бидэ сэдьхэлээ ханаабди. Шүүгдэхэгүйл гэһэн зорилго урдаа табяа һэмди, харин хоёр очко өөһэдтөө бэшүүлбэбди. Ондоо командануудай талмай дээрэ наадахадаа абажа болоомоор найман очноһоо дүрбыень абаабди. Ондоогоор хэлэбэл. 50 процентнь болоно. Тиитэрээ урмаа хухархаар бэшэл даа.

Нээрээшье тиимэ. Дүрбэдэхи уулзалгаяа Свердловск хотодо «Калининец» командатай үнгэрөөд байхадаа Г. М. Неделькин иигэжэ хэлээ һэн. Энэ уулзалгада манай «Сэлэнгэ» команда 2:0 гэһэн тоотойгоор талмайн эзэдые шүүжэрхёо бшуу. Нааданай түрүүшын хахадта Улаан-Үдын командын доботологшо Мухн[…] дохи хахадта—Бабурин [...] бүмбэгэ сохижо оруула[…]

«Калининец» команд[…] классата анха түрүүшын[…] жа байна. Үнгэрэгшэ жэл[…] хи футболистнууд «Б»[…] дунда РСФСР-эй чемпи[…] лоо бэлэй. Тиигэжэ дээд [...] классата оруулагдаһан ю[…] команда нилээд шанга, [...] доботолхы шэнжэтэйгээр [...] гэжэ спортивна шэнжэл[…] дэглэдэг байна. Тиигэ[…] яахаб, энэ командада [...] аяар 13 мастер наад[…] юм.

Улаан-Үдын «Сэлэнги[…] лаһан энэ илалта шу[…] шанартай гэжэ тэмдэгл[…]

С. БАДМ[…]

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа концерт. 18.30 минутаһаа арадай хиналтын комитедэй экран. 19.50 минутаһаа «Франтишек» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан кукольна фильм. 20.10 минутаһаа «Таанадай асуудалнуудта харюусанабди» гэһэн дамжуулга. 20.40 минутаһаа «Совет спорт» гэһэн киножурнал. 20.50 минутаһаа «Мир глазами советского человека» гэһэн дамжуулга. 21.15 минутаһаа ТАСС-ай лентээр абтаһан мэдээсэл. 21.20 минутаһаа «Это деревня — Могила» гэһэн центральна телевидениин зүжэг.

ПРАВДА БУРЯ[…] МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕ[Р]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...] Буряадай обкомдо. Сэл[…] магай Ленинэй нэрэмж[…] зой ажалшадай социал[…] ТАСС-ай шухала мэдээс[…]

Хоёрдохи, гурбадахи ху[…] нуудта: «Журналистнууд б[…] тийна хүдэлмэрилэгшэд[…] та уулзалга» гэһэн тусха[…] доро редакцида болоһо[…] дэсэн тухай материалну[…]

Дүрбэдэхи хуудаһанд[…] культурын һонин. Хилын [...] абтаһан мэдээсэлнүүд. Спо[…]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

Манай адрес, телефону[уд]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5[…] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редакт[…] 82-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—6[…] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6[…] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленно[…] строительства—61-35, советского строительства и быта—[…] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, маш[…] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...] те Министров БурАССР.

Н-03495. Зак. № 1[…]